

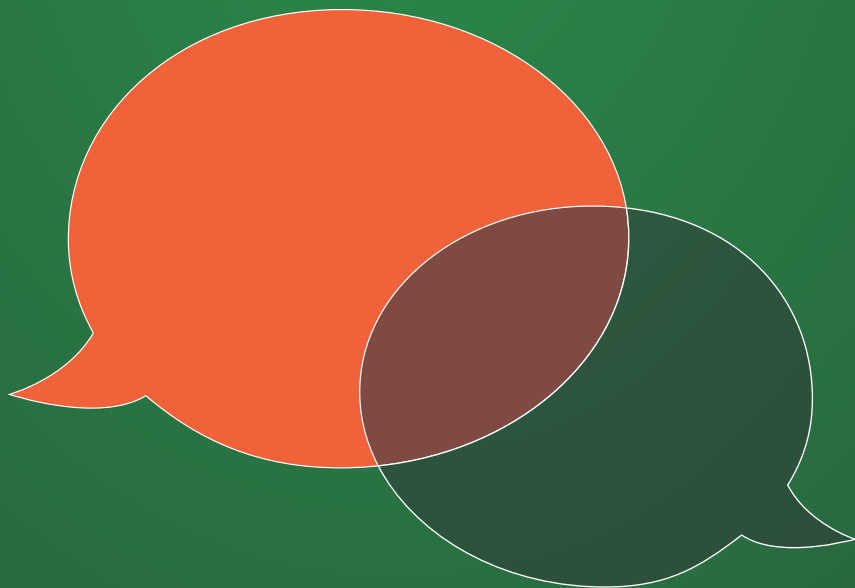

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Въпроси и отговори

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Въпроси и отговори

ПРЕРАБОТЕНО И ДОПЪЛНЕНО ТРЕТО ИЗДАНИЕ

Български център за нестопанско право

ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Въпроси и отговори

ТРЕТО ИЗДАНИЕ

Автори на първото издание – 2011 г.: Митко Стойков, г-р Светлин Кръстанов

Редактор на третото издание – 2022 г.: Елена Калинова

ISBN 978-619-7345-12-4

ISBN (електронно издание) 978-619-7345-13-1

© Български център за нестопанско право, 2022

**БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО**

Български център за нестопанско право (БЦНП) е създаден през юли 2001 г. за осъществяване на дейност в обществена полза. БЦНП е местният партньор на Международния център за нестопанско право (ICNL) със седалище във Вашингтон и на Европейския център за нестопанско право (ECNL) със седалище в Хага.

панско право (ICNL) със седалище във Вашингтон и на Европейския център за нестопанско право (ECNL) със седалище в Хага.

Мисията на БЦНП е да оказва подкрепа при изработване и прилагане на закони и политики с цел развитие на гражданското общество, гражданското участие и доброто управление в България. БЦНП следва мисията си с разбирането, че развитието на правната рамка на нестопанските организации е основен механизъм за създаване на независимо и проспериращо гражданско общество. БЦНП насърчава прозрачността, отчетността и създаването на подходяща структура на управление на юридическите лица с нестопанска цел в България.

За повече информация:

Български център за нестопанско право

1000 София, ул. „Христо Белчев“ 3

info@bcnl.org www.bcnl.org facebook.com/bcnl.org

тел.: 0888 519 991 – общи въпроси; 0889 036 631 – консултации

Подкрепата за това издание на Българския център за нестопанско право е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на БЦНП и не отразяват непременно вжданията на Фондация „Америка за България“ или нейните партньори.

Фондация „Америка за България“ е независима, непартийна и неполитическа американска благотворителна организация. Основана през 2008 година, Фондацията е наследник на Българо-американския инвестиционен фонд, създаден по Закона за подпомагане на източноевропейската демокрация от 1989 година чрез Американската агенция за международно развитие.

Фондация „Америка за България“ подпомага укрепването на динамична пазарна икономика и на институциите на демократичното общество в България и подкрепя страната в постигане на пълния ѝ потенциал на успешна и модерна европейска нация. Даренията, предоставени от Фондация „Америка за България“, развиват дългогодишните традиции на доброжелателство и приятелство между народите на САЩ и България. За повече информация: www.us4bg.org.

АВТОРИТЕ¹

Мимко Стойков е завършил специалност „Право“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1998 г. и специалност „Международно, европейско и търговско право“, степен Магистър в Лондонския университет през 2003 г. Автор е на изданията на БЦНП „Данъчно облагане на ЮЛНЦ“, 2006 г. и „Дарителство за културни организации в България“, 2005, както и на редица статии по данъчно облагане в специализирани издания. Заемал е длъжността главен юрисконсулт в ЦУ на НАП, в дирекциите „Данъчно осигурителна методология“ и „СИДДО“, където в продължение на седем години се занимава с изготвянето на указания и отговори на въпроси на данъкоплатците по прилагане на данъчното законодателство. Присъединява се към данъчния екип на Ърнст и Янг в началото на 2007 г. като старши данъчен консултант, а в последствие и като мениджър в данъчния отдел.

Д-р Светлин Кръстанов е завършил Университета за национално и световно стопанство със специалности Международни икономически отношения и Международен туризъм. През 2010 г. защитава докторска дисертация на тема „Данъчна политика в туризма – изследване и анализ в избрани страни и България“. Има публикации в специализираните издания по въпросите на данъчната политика и данъчното облагане. Лектор на семинари по приложение на данъчното законодателство.

¹ Позициите, изразени в отговор на въпросите в настоящото издание, са на авторите и не обвързват по никакъв начин институциите и дружествата, в които авторите понастоящем работят. Отговорите са предоставени по обобщени от БЦНП казуси от практиката на ЮЛНЦ и не би трябвало да се възприемат като професионална консултация по конкретен данъчен или правен казус, предоставен на база на установена конкретна фактическа обстановка.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗА КНИГАТА	13
-------------------------	----

ЧАСТ I. РЕГИСТРАЦИЯ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕТО. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЮЛНЦ	14
---	----

1. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират данъчно? Каква е процедурата за регистрация? Къде и как става това?.....	14
2. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в НОИ? По кои въпроси се обръщаме към НОИ?.....	14
3. Уведомява ли се НАП/НОИ за открити и закрити банкови сметки на ЮЛНЦ?.....	14
4. Трябва ли ЮЛНЦ да плаща осигуровки ако няма наети служители или не заплаща на членовете на органи за работата им?.....	15
5. Ако ЮЛНЦ има собствено търговско дружество, в което управител е служител на ЮЛНЦ, но той не получава възнаграждение от там – трябва ли да се плащат осигуровки за този човек?.....	15
6. Има ли ЮЛНЦ задължение да уведомява НОИ и/или НАП за наети хора по трудови или граждански договори или при прекратяване на тези договори? В случай че има такива задължения, в какви срокове се извършва уведомяването?.....	16
7. Какви данъци и осигуровки обслужва НАП?.....	16
8. Какви са сроковете и начините за плащане на данъците и осигуровките към НАП?.....	17
9. Какви удостоверения издава НАП, свързани с дейността на ЮЛНЦ?.....	17
10. Какви са местните данъци и такси, за които са задължени ЮЛНЦ и къде се плащат?.....	17
11. Издават ли общините удостоверения за гължими местни данъци и такси?.....	17
12. Има ли специални изисквания към годишните финансови отчети на ЮЛНЦ и счетоводната им политика?.....	18
13. В кои случаи ЮЛНЦ подлежат на независим външен одит?.....	19
14. Къде се подават годишните финансови отчети и годишна данъчна декларация на ЮЛНЦ и в какви срокове? Има ли разлики за ЮЛНЦ в частна и за ЮЛНЦ в обществена полза?.....	20

15. Ако се подава данъчна декларация в НАП, трябва ли да се подава и годишен отчет за дейността в НСИ?.....	21
16. Следва ли ЮЛНЦ да изготвя и подава годишни финансови отчети за годината на регистрацията си?	21
17. Какви са санкциите за неподадени или необявени годишни отчети и неподадена годишна данъчна декларация?.....	21
18. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в ДАНС?.....	22
19. Какво да разбираме под пране на пари и финансиране на тероризъм? Какви са мерките, които ЮЛНЦ трябва да предприемат?.....	23
20. Може ли Сметната палата да проверява ЮЛНЦ? Как се извършват тези проверки и може ли нейни представители свободно да влизат в офиса на организацията?	25
21. Какви са задълженията на ЮЛНЦ за съхранение на документи: например работни заплати и гр.? След прекратяване на ЮЛНЦ къде се съхраняват тези документи?	26
22. Какви са задълженията на ЮЛНЦ при ликвидация: например какви видове отчети подготвя, какви уведомятия прави и гр.?	27

ЧАСТ II. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ ПО РЕДА НА ЗКПО 30

Раздел I. Данъчно облагане на печалбата на ЮЛНЦ по реда на ЗКПО 30

23. Кога ЮЛНЦ подлежат на облагане с корпоративен данък?.....	30
24. Дължи ли се данък, ако стопанската дейност е еднократна (единична) сделка?.....	30
25. Приходите от проектно финансиране (грантове) подлежат ли на облагане с корпоративен данък?	30
26. А приходите от гарения?.....	31
27. Каква е разликата между спонсорство и гарение и има ли разлика при данъчното им третиране?	31
28. Спонсорството по различен начин ли се отчита при спонсора от гарението и рекламата?	32
29. Как се облагат приходите от реклама?.....	32
30. Как се облагат приходите от авторски права и от преотстъпени права за разпространение на книги и филми?.....	32
31. Как се третират приходите от членски внос, встъпителните имуществени вноски от учредителите и учредителните гарения за основаване на фондация?	33

32. Как се отчита членския внос при членовете – разход за дейността ли е? Може ли ЮЛНЦ да издава фактура за получен членски внос?	33
33. Ако ЮЛНЦ събира такси за предоставени услуги на своите членове под формата на членски внос, как се третира това? Например член на фитнес клуб заплаща членски внос в по-голям размер, ако посещава фитнеса по-често?	34
34. Ако ЮЛНЦ издаде фактура за получен грант, това означава ли, че грантът трябва да се отчете като приход от стопанска дейност?	34
35. Облагат ли се с корпоративен данък приходите от продажбата на дарени стоки?	34
36. Ако организираме семинар и събираме такса участие, предназначена да покрие разходите, дължим ли корпоративен данък? А ако таксата покрива само 30% от разходите за организирането му?	35
37. Ако организираме благотворителна разпродажба или концерт, как ще се третират за данъчни цели получените средства?	35
38. Ако НПО – доставчик на социални услуги, спечели общински конкурс за предоставяне на социална услуга, получените средства ще подлежат ли на облагане с корпоративен данък?	36
39. По много проекти има изискване за съфинансиране от страна на НПО. Може ли тези средства да се вземат от приходите от стопанска дейност и как се отразява това данъчно – признават ли се за разход?	36
40. Трябва ли ЮЛНЦ да има касов апарат, ако получава заплащане за предоставени услуги в брой?	36
41. Как се разпределят общите разходи?	37
42. Установяване на дължимия годишен данък върху печалбата. Данъчна основа и размер на данъчната ставка. Срок за внасяне на данъка	37
43. Подава ли се ГДД, ако ЮЛНЦ няма стопанска дейност?	38
44. Ако ЮЛНЦ е извършвало стопанска дейност през годината, но няма печалба, следва ли да подава ГДД?	38
45. Ако ЮЛНЦ не е извършвало стопанска дейност през годината, но е отдавало под наем помещения, следва ли да подава ГДД?	38
46. Има ли случаи, в които ЮЛНЦ са освободени от подаване на ГДД?	38
47. Какви са санкциите ако се пропусне срокът за подаване на данъчна декларация?	38

48. Срок за подаване на годишна данъчна декларация.....	39
49. Какво представляват авансовите вноски за корпоративния данък?	39
50. Има ли случаи, в които авансови вноски не се дължат?	39
51. Какъв е размерът на авансовите вноски?	39
52. Намаляване и увеличаване на авансовите вноски	40
53. Внасяне на авансови вноски	40
54. Преотстъпване на авансови вноски	41

Раздел II. Облагане на приходи от пасивни инвестиции на ЮЛНЦ

55. Какво означава „пасивни инвестиции“, съответно приходи от пасивни инвестиции?	41
56. Как се облагат лихвите върху средства в банки? Има ли значение дали средствата са по проект или са от стопанска дейност?	41
57. Подлежат ли на облагане печалбите, реализирани от търговия с ценни книжа, продажба на дялове и акции?	41
58. Когато ЮЛНЦ получава финансираня във валута, отразяват ли се валутните разлики върху формирането на финансовия резултат?	42
59. Как се облагат доходите от дивиденди и ликвидационни дялове?	43
60. Деклариране и внасяне на данъка. Срокове	43

Раздел III. Облагане на социални, представителни и други разходи, направени от ЮЛНЦ

61. Кои разходи, направени от ЮЛНЦ подлежат на данъчно облагане?	43
62. Ако ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност, трябва ли да плаща данък върху разходите? Трябва ли да се подава данъчна декларация в този случай?	44
63. Как се изчислява дължимия данък върху социалните разходи?	44
64. Възможно ли е да има освобождаване от облагане на социалните разходи и при какви условия?	45
65. Какво представляват представителните разходи и в кои случаи те подлежат на данъчно облагане?	46
66. Ако сдружение плати официална вечеря на членовете на УС със средства от членски внос, тези разходи ще подлежат ли на облагане?	46

67. Как се изчислява гължимия ганък върху представителните разходи?.....	46
68. ЮЛНЦ гължи ли ганък върху разходите, свързани с разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, за календарната година? Как се изчислява размера на ганъка?.....	46
69. Деклариране и внасяне на ганъка върху разходите. Срокове	48
70. Ако ЮЛНЦ наеме по граждански договор чуждестранен експерт/чуждестранна фирма, гължи ли някакви ганъци за платеното възнаграждение?.....	48
71. Как се изчислява в този случай гължимия ганък?	48
72. Удостоверение за удържан ганък върху доходите на чуждестранни лица.....	49
73. Деклариране и внасяне на ганъка	49
74. Има ли ЮЛНЦ задължение да внася ганък, когато плаща наем за ползване на офис?	49
75. Как се третира разходите за командировки?	50

ЧАСТ III. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ДАРЕНИЯТА

76. Как се доказва направено, съответно получено от ЮЛНЦ дарение пред органите на НАП?.....	51
77. Трябва ли ЮЛНЦ да открие отделна/специална сметка, по която да постъпват направените дарения?.....	51
78. Ако ЮЛНЦ използва получените дарения за цели, различни от декларираните, има ли някакво ограничение за това?	51
79. Ако организация набира дарения по електронен път (e-pay), трябва ли да представя документи пред НАП, които доказват, че набраните средства са от дарения?	52
80. Ако ЮЛНЦ има каса за събиране на дарения, как следва документално да се оформи тази дейност и получените средства? От ганъчна гледна точка, има ли значение дали ЮЛНЦ е в обществена или в частна полза?.....	53
81. Има ли предвидени облекчения за дарения на ЮЛНЦ, кой може да ги ползва и как?.....	53
82. Облекчения за дарители – юридически лица.....	54

83. Облекчения за дарители – физически лица	55
84. Ако български гражданин или фирма направят гаранция на чуждестранна неправителствена организация, може ли и при какви условия да ползва данъчни облекчения в България?	56
85. Ако чуждестранен гражданин или организация направи гаранция на българско ЮЛНЦ, дължи ли то някакви данъци за полученото гаранция?	57
86. Ако гаранцията не е в пари, как се преценява каква е неговата стойност?	57
87. Как се определя размера на облекчението, което може да се ползва?	57
ЧАСТ IV. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ЮЛНЦ ПО ЗДДС	59
88. При какви условия ЮЛНЦ са дължени да се регистрират по ДДС?	59
89. Възможно ли е ЮЛНЦ да се регистрира по ДДС и без да са налице тези условия? В кои случаи това би било подходящо? (доброволна регистрация).....	59
90. Каква е процедурата за задължителна и доброволна регистрация?	60
91. Ако ЮЛНЦ – доставчик на социални услуги, получи държавно или общинско финансиране за предоставяне на социалните услуги, това има ли отношение към ДДС?	61
92. Ако ЮЛНЦ получава само грантове, подлежи ли на регистрация по ДДС?	61
93. Ако ЮЛНЦ получава само гаранции и членски внос, подлежи ли на регистрация по ДДС?	61
94. Ако фирма, регистрирана по ЗДДС дава компютри на ЮЛНЦ, какво би било третирането по ДДС на двете лица?.....	62
95. Ако регистрирано по ДДС ЮЛНЦ продава картички като част от кампания за набиране на средства, приходите ще се вземат ли предвид по отношение на регистрацията по ДДС?	62
96. Какво се включва в чл. 44 от ЗДДС? Ако ЮЛНЦ извършва свързана стопанска дейност, тя би ли се третирила като освободена по смисъла на чл. 44?.....	62
97. Ако ЮЛНЦ, което не е регистрирано по ДДС, купи стоки за над 20 000 лева от страна от ЕС, има ли задължения за регистрация по ЗДДС?	63

98. Има ли значение с каква цел се купуват стоките (да бъдат гарени впоследствие или продадени), както и дали ЮЛНЦ извършва стопанска дейност и дали е регистрирано по ДДС?	64
99. Ако ЮЛНЦ, регистрирано по ДДС гари техника на нерегистрирано ЮЛНЦ, какво е отношението на ЗДДС към сделката? А ако в този случай се касае за продажба?.....	64
100. Ако едно ЮЛНЦ, за което са налице условията за задължителна регистрация по ДДС не я направи, какви са санкциите?.....	65
101. Какви са задълженията на регистрираните по ДДС лица?.....	65
102. Може ли да бъде възстановено платеното от ЮЛНЦ ДДС и при какви условия?	67
103. Ако регистрирано по ДДС ЮЛНЦ, получи безвъзмездно финансиране (грант), това има ли отношение към регистрацията му по ДДС?.....	70
104. Може ли да се ползва данъчен кредит за закупени с ДДС стоки или услуги, когато средствата за това идват от безвъзмездното финансиране?.....	70
105. Начисляване, деклариране и внасяне на ДДС от регистрирано лице	71
106. Оборотът от освободени сделки включва ли се в облагаемия оборот? Например ако една организация предоставя социални услуги срещу заплащане?	71
107. В кои случаи ЮЛНЦ може да прекрати регистрацията си по ДДС?.....	72
108. При внос има ли задължение за заплащане на мита? (Има ли значение дали вносът е от страна в ЕС или извън него?) Има ли облекчения за ЮЛНЦ?.....	73
109. Ако организация в България получи средства (като стопанска дейност) от чуждестранна организация за работа извън страната и впоследствие с тези средства наеме чуждестранно лице – в какви случаи би се стигнало до задължение за регистрация по ДДС в България?	74
ЧАСТ V. ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ С МЕСТНИ ДАΝЪЦИ И ТАКСИ	75
110. Има ли значение дали ЮЛНЦ е в частна полза или в обществена при облагане с местни данъци и такси?.....	75
111. Ако ЮЛНЦ получи като гарение компютри или друга техника, следва ли да заплати местен данък гарение? А ако гарението е в пари?	75

112. Дължи ли се такъв данък за пари, получени по проекти?.....	75
113. Ако ЮЛНЦ в обществена полза направи дарение на друго лице (например ЮЛНЦ в частна полза), дължи ли се данък върху това дарение?	75
114. Кои следва да заплати данък дарение – този, който дарява, или този, който получава дарението?	76
115. Ако чуждестранна нестопанска организация получи дарение от българско ЮЛНЦ в обществена полза, кой следва да плати местен данък дарение и как? А в обратния случай?.....	76
116. Кога се декларира и заплаща данъкът върху даренията?.....	76
117. Как се изчислява дължимия данък върху даренията?.....	76
118. Ако ЮЛНЦ купи недвижим имот, дължно ли е да плаща някакви местни данъци, в какъв размер и срокове?	76
119. Дължат ли ЮЛНЦ такса смет?	77
120. Как се изчислява таксата смет за ЮЛНЦ и в какъв размер е тя?.....	78
121. Ако ЮЛНЦ купи МПС, дължи ли някакви местни данъци?	79
122. Дължат ли ЮЛНЦ патентен данък?.....	80
ПРИЛОЖЕНИЯ	81
Критерии на ДАНС за съмнителни операции, сделки и клиенти (www.dans.bg/bg – в раздела „Мерки срещу изпирането на пари“)	81
Примерни договори и документи	84

ЗА КНИГАТА

Настоящото издание представя актуалния данъчен режим на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) в България за 2022. Целта му е даде отговори на ясен и достъпен език на повечето въпроси, свързани с данъчните задължения на неправителствените организации. Изданието е част от поредица публикации на Българския център за нестопанско право, свързани с правната рамка на ЮЛНЦ. Целта ни е тази книга да се превърне в полезно помагало, както за ръководителите и финансовите експерти в неправителствените организации, така и за данъчните експерти. По този начин се надяваме да помогнем за изграждането на ясна и предвидима данъчна практика в страната.

Положили сме усилия да представим възможно най-пълна картина на данъчното облагане на неправителствените организации в България. В материала са включени въпроси и отговори за:

- общите задължения на всички данъчни субекти (както и санкции при неспазването им);
- данъчното облагане на стопанска и нестопанска дейност;
- третирането на пасивните инвестиции (банкови депозити, инвестиции в ценни книжа и др.);
- данъците при източника;
- данъчното облагане на гаренията и гарителите;
- различните местни данъци и такси и др.

Специална част е отгелена на данъка върху гобавената стойност (ДДС), който със сигурност предизвиква много въпроси. Затова сме се постарали да представим основните положения в режима по ДДС, имащи отношение към дейността на ЮЛНЦ.

Като специално приложение сме гобавили и няколко примерни документа свързани с получаването на гарения, които ще са от полза за Вас.

ЧАСТ I. РЕГИСТРАЦИЯ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ДАНЪЧНОТО ОБЛАГАНЕ И ОСИГУРЯВАНЕТО. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЮЛНЦ

1. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират данъчно? Каква е процедурата за регистрация? Къде и как става това?

ЮЛНЦ подлежат на обща регистрация за данъчни и осигурителни цели, но регистрацията не се извършва чрез подаване на декларация от страна на ЮЛНЦ, а служебно (за разлика от специалната регистрация по ЗДДС, виж по-долу).

Следователно, ЮЛНЦ или неговият директор, съответно друг упълномощен представител, ако не изпълнят задължението си за вписване в БУЛСТАТ подлежат на глоба до 700 лв. за физическото лице и до 1000 лв. за ЮЛНЦ.

За данъчни и осигурителни цели, ЮЛНЦ се идентифицират чрез единния идентификационен код (ЕИК) в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. ЮЛНЦ са длъжни да посочват своя ЕИК и адреса си за кореспонденция в подаваните декларации и в кореспонденцията си с НАП, в издаваните от тях фактури, сключвани договори, както и в други случаи, когато това се изисква в нормативен акт.

2. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в НОИ? По кои въпроси се обръщаме към НОИ?

ЮЛНЦ се регистрират в НОИ като осигурители. И регистрацията в НОИ се извършва служебно въз основа на данните в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел и базите данни на НАП.

НОИ управлява средствата на държавното обществено осигуряване (ДОО) и администрира задължителните осигурителни програми за инвалидност, старост и смърт, болест и майчинство, трудови злополуки и професионални заболявания, безработица, както и информационното обслужване на осигурените лица за осигурителния им статус (с изключение на здравноосигурителния статус, който се проверява на сайта на НАП).

3. Уведомява ли се НАП/НОИ за открити и закрити банкови сметки на ЮЛНЦ?

В ДОПК няма изискване ЮЛНЦ да уведомяват НАП за открити и закрити банкови сметки.

Съгласно чл. 25 от ЗНАП обаче самите банки са длъжни да уведомяват НАП за открити и закрити банкови сметки на ЮЛНЦ в 7-дневен срок от датата на откриването, съответно закриването им.

Също така трябва да се има пред вид, че органът по приходите и публичният изпълнител, при изпълнение на своите правомощия, има право да изисква от контролираните лица да декларират банковите си сметки в страната и в чужбина. Тази информация представлява защитена данъчна и осигурителна информация и органите по приходите са длъжни да я използват само в рамките на своите правомощия и да я разкриват само в определените в закона случаи. В случай че е необходима информация за движението на суми по банковите сметки на задължените лица, то органите на НАП са длъжни да преминат през специалната процедура за разкриване на банкова тайна по разрешение от съда, освен, ако лицата изрично не се съгласят да предоставят тази информация.

Всички ЮЛНЦ са задължени да декларират периодично информация в БНБ за притежавани сметки в чужбина, както и за съхранение на парични средства и опериране с тях чрез различни видове чуждестранни платежни системи. Декларирането се извършва съобразно стандартизирани формуляри по електронен път или на хартиен носител чрез подаване в деловодството на БНБ.

4. Трябва ли ЮЛНЦ да плаща осигуровки ако няма наети служители или не заплаща на членовете на органи за работата им?

Осигуровки се дължат, ако има правно основание за начисляване на възнаграждение за положен труд, дори и възнаграждението да не е начислено.

Това означава, че следва да се докаже наличието на правоотношение между лицето и ЮЛНЦ, по силата, на което лицето дължи престирането на своя труд, дори и да няма нарочен договор.

На практика, при ЮЛНЦ по принцип не се цели постигането на икономическа изгода от извършваната дейност и членовете работят за постигането на т.нар. идеални цели. Ето защо, като се имат предвид указанията на НАП в тази насока (Указание на НАП с изх. № 24-00-7/25.02.2010 г., допълнено с Указание изх. № 24-00-10/10.03.2010 г.), на органите по приходите ще им бъде трудно да докажат, че членовете на органи, макар и да не са платени за своята дейност, полагат труд, който следва да бъде възмезден.

5. Ако ЮЛНЦ има собствено търговско дружество, в което управител е служител на ЮЛНЦ, но той не получава възнаграждение от там – трябва ли да се плащат осигуровки за този човек?

Отново, ако възнаграждение не е дължимо на основание трудов договор, договор за управление, Устава/Учредителния акт на ЮЛНЦ или на някакво друго основание за полаган труд, не би било налице основание за дължимост на осигуровки.

Служител на ЮЛНЦ следва да се осигурява на база възнаграждението по трудовото правоотношение с ЮЛНЦ, а за функцията му като управител на търговското дружество не би следвало да се осигурява, ако няма отделно уговорено възнаграждение. Ако обаче лицето получава доходи от дейности на различни основания /в случая изборна длъжност и трудов договор/ осигурителните вноски за тях се внасят върху сбора от осигурителните доходи, но върху не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход. Подробни мотиви са предоставени от експерти на НАП с Указание – изх. № 53-00-748 от 15.08.2013 г.

6. Има ли ЮЛНЦ задължение да уведомява НОИ и/или НАП за наети хора по трудови или граждански договори или при прекратяване на тези договори? В случай че има такива задължения, в какви срокове се извършва уведомяването?

Да. ЮЛНЦ е длъжно да уведомява НАП, а не НОИ, за сключени или изменени трудови договори в 3-дневен срок от датата на подписване на договора или допълнителното споразумение. За прекратени трудови договори, НАП се уведомява в 7-дневен срок. След изтичане на този срок уведомление за сключен трудов договор се изпраща само след влязло в сила задължително предписание от контролните органи на инспекцията по труда.

Служителят, нает по трудов договор, може да заеме своето работно място и да започне трудова дейност едва след като договорът му е бил регистриран в НАП.

Санкциите за нерегистриране на сключени, изменени или прекратени трудови договори са изключително тежки. ЮЛНЦ, работодател, подлежи на имуществена санкция в размер от 1500 до 15 000 лв., а виновният служител на ЮЛНЦ, на глоба в размер от 1000 до 10 000 лв., за всяко отделно нарушение.

Гражданските договори не се регистрират в НАП или НОИ.

И за трудовите, и за гражданските договори се подават на месечна база декларации за начислените възнаграждения и осигурителни вноски (декларации образец 1 и 6).

7. Какви данъци и осигуровки обслужва НАП?

НАП установява и събира републиканските данъци (данък върху доходите, , ДДС, корпоративни данъци) и задължителните осигурителни вноски (здравни осигуровки, вноските за пенсия, вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и др.).

8. Какви са сроковете и начините за плащане на данъците и осигуровките към НАП?

Сроковете за плащане на данъците към НАП са уредени в съответните данъчни закони за съответния вид данък.

Осигуровките се внасят при превеждане на съответното възнаграждение. Когато възнаграждението е само начислено, осигуровките се внасят до 25-о число на месеца, следващ месеца на начисляването (например осигуровките за възнаграждения по трудов договор за януари са дължими не по-късно от 25 февруари).

Данъците и осигуровките са заплащат само безкасово – по банков път или по Интернет. Данъците могат да се заплащат и в откритите банкови гишета в данъчните офиси.

9. Какви удостоверения издава НАП, свързани с дейността на ЮЛНЦ?

НАП извършва редица административни услуги и издава удостоверения, свързани с данъчния и осигурителния статус на ЮЛНЦ. Най-често това са:

- Удостоверение за платени данъци и осигуровки
- Удостоверение за наличието или липсата на задължения
- Удостоверение за регистрацията в регистъра на НАП
- Удостоверение А1 за приложимото осигурително законодателство

10. Какви са местните данъци и такси, за които са задължени ЮЛНЦ и къде се плащат?

По принцип ЮЛНЦ са задължени за:

- Данък върху недвижимите имоти и такса смет
- Данък върху наследствата
- Данък върху даренията
- Данък при възмездно придобиване на имущество.

В определени случаи, ЮЛНЦ се освобождават от местни данъци. Местните данъци и такси се заплащат в общината по седалище и адрес на управление на ЮЛНЦ или по банков път.

11. Издават ли общините удостоверения за дължими местни данъци и такси?

Да. За разлика от НАП обаче общините събират такса за тази услуга.

12. Има ли специални изисквания към годишните финансови отчети на ЮЛНЦ и счетоводната им политика?

ЮЛНЦ изготвят финансовите си отчети и разработват своята счетоводна политика в съответствие със СС 9 „Представяне на финансовите отчети на предприятията с нестопанска дейност“.

От 1 януари 2008 г. предприятията с нестопанска цел изготвят счетоводния си баланс съгласно структурата, определена в СС 1 „Представяне на финансовите отчети“. Същото важи и за формата на отчета за собствения капитал. Към стандарта има специфична форма на отчета за приходи и разходи от нестопанска дейност, както и на отчета за паричните потоци. Наред с нестопанската си дейност предприятията с нестопански цели извършват и други, най-често стопански дейности, за които се прилагат изискванията на другите счетоводни стандарти.

Те съставят индивидуален сметкоплан, в който предвиждат сметки за отделно отчитане на нестопанската от стопанската дейност, както и за отделно отчитане на приходите и разходите, свързани с тези дейности. Целта е да се създаде необходимата аналитичност по видове дейности и видове разходи с цел лесно и пълно отразяване на дейността и съставянето на годишните финансови отчети.

В случай че някои от организациите извършват и стопанска дейност, то тя се отчита по реда, определен за предприятията от стопанския сектор. За приходите и разходите от стопанска дейност ЮЛНЦ е задължено да изготви отделен отчет съгласно СС 1.

Имуществените вноски на учредителите (първоначални и последващи) се отчитат като собствен капитал на предприятията с нестопанска дейност.

Даренията, които не са обвързани с условия, и членският внос се признават като текущ приход за периода. Даренията, които са обвързани с определени условия, се отчитат като финансиране по реда на СС 20 – „Отчитане на правителствени дарения и оповестяване на правителствена помощ“.

Приходите (постъпленията) на юридическите лица с нестопанска цел, използвани за постигане на целите, определени при създаването им (нестопанската им дейност) се отчитат чрез сметки от група 71 „Приходи в предприятията с нестопанска дейност“: Сметка Приходи от регламентирана дейност, Сметка Приходи от членски внос, Сметка Приходи от финансираня на програми, Сметка Приходи от правителствени дарения, Сметка Приходи от други дарения, Сметка Други приходи.

Финансиранията са характерен начин за набиране на средства от предприятията с нестопанска цел. В зависимост от характера на съответното

финансиране се използват сметки от гр. 75 „Финансиране за дълготрайни активи“ и „Финансиране на текущата дейност“. Тъй като финансиранята обикновено са придружени със съпътстващи условия за реализация на определени дейности или проект, като приход за текущата година се признава само частта от финансирането, което е разходвано и верифицирано от финансиращата организация. Остатъка от полученото, но неизразходвано финансиране се посочва в пасива на баланса на ред „Финансираня за бъдещи периоди“, а не като положителен финансов резултат за годината. Респективно разходи, които към края на финансовата година са били направени и одобрени за финансиране, но не са били възстановени от финансиращата организация се посочват като „Други вземания“ в актива на баланса. Не е допустимо да се показват в счетоводния баланс компенсирани остатъци по едни финансираня и вземания по други.

ЮАНЦ формират положителен или отрицателен финансов резултат от стопанска дейност, остатък от членски внос и дарени без условие след покриване на разходите на организацията, положителни и отрицателни валутно-курсови разлики както и операции с финансови инструменти и лихви по депозити. Финансовият резултат от стопанска дейност се отчита отделно по сметка „Печалба и загуба от текущата година“, а от нестопанска дейност – по сметка „Финансов резултат за текущия период“ В баланса на ЮАНЦ двата резултата се показват компенсирани като съвкупен резултат за годината.

13. В кои случаи ЮАНЦ подлежат на независим външен одит?

На независим финансов одит подлежат ЮАНЦ в обществена полза, определени за осъществяване на общественополезна дейност, когато за текущата година превишават един от следните критерии по Закона за счетоводството:

- балансова стойност на активите към 31 декември на предходната година – 1 млн. лв.
- размер на приходите от стопанска и нестопанска дейност за текущата година – 2 млн. лв.
- обща сума на получените през текущата година финансираня и неусвоени към 31 декември на текущата година финансираня, получени през предходни отчетни периоди – 1 млн. лв.

На задължителен независим финансов одит от регистрирани одитори подлежат годишните финансови отчети на юридическите лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на общественополезна дейност и извършващи дейност по чл. 116 от Семейния кодекс.

ЮЛНЦ в частна полза също подлежат на независим финансов одит, ако към 31 декември на текущия отчетен период надвишават най-малко два от следните показатели:

- а) балансова стойност на активите – 2 000 000 лв.;
- б) нетни приходи от продажби – 4 000 000 лв.;
- в) средна численост на персонала за отчетния период – 50 човека;

14. Къде се подават годишните финансови отчети и годишна данъчна декларация на ЮЛНЦ и в какви срокове? Има ли разлики за ЮЛНЦ в частна и за ЮЛНЦ в обществена полза?

Всяко ЮЛНЦ, независимо дали е в частна или обществена полза следва да подава в НСИ годишен отчет за дейността по образец в срок от 01 март до 30 юни на годината следваща годината, за която се отнася чрез попълване директно в електронната система за годишна отчетност на НСИ чрез електронен подпис на представляващия или на упълномощено лице.

Всяко ЮЛНЦ, независимо дали е в частна или обществена полза, ако е осъществявало стопанска дейност и/или е получавало приходи от наем на гъвжимо или недвижимо имущество, както и ако е извършвало социални, облагаеми представителни разходи и/или груги видове облагаеми разходи, е длъжно да подаде Годишна данъчна декларация (ГДД) по чл. 92 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) за данъчния финансов резултат и длъжния годишен корпоративен данък в НАП. Срокът за подаване е от 01 март до 30 юни на годината следваща годината, за която се отнася. Декларацията се подава единствено по електронен път НСИ чрез електронен подпис на представляващия или на упълномощено лице и то след като вече е бил подаден годишен отчет в НСИ.

Всички юридически лица с нестопанска цел, независимо дали са в обществена или в частна полза, ако са осъществявали дейност през календарната година са длъжни да обявят Годишен финансов отчет (ГФО) в Търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ към Агенцията по вписванията. Всички ЮЛНЦ в обществена полза са длъжни заедно с ГФО да обявят и Годишен доклад за дейността (ГДД). Срокът за подаване е до 30 септември на годината, следваща годината, за която се отнася. Преди да се пристъпи към обявяване обаче ГФО и ГДД трябва да са приети от компетентният колективен орган на организацията (управителен съвет, настоятелство, общо събрание или груг). Обявяването в ТРРЮЛНЦ може да стане по електронен път с електронен подпис на представляващия, съставителя на ГФО или упълномощено лице или на хартиен носител.

Ако за съответната календарна година организацията не е осъществявала дейност, представляващият е задължен да подаде декларация за липса

на дейност в НСИ и в ТРРЮЛНЦ в срок до 30 юни на последващата календарна година. Не се подава декларация за липса на дейност в НАП. Декларациите се подават еднократно и са в сила до момента на възобновяване на дейност на организацията.

15. Ако се подава ганъчна декларация в НАП, трябва ли да се подава и годишен отчет за дейността в НСИ?

Задължението на ЮЛНЦ да подават годишен отчет за дейността до НСИ е различно от задължението им да подават ГДД до НАП. Първото има за цел събиране на статистическа информация, а второто – деклариране на гължими към държавата ганъци и осигуровки.

Годишен отчет за дейността в НСИ подават всички организации, които са извършвали дейност, а годишна ганъчна декларация в НАП – само тези, които са извършвали стопанска дейност или трябва да декларират ганъци върху разходите или други обстоятелства, за които законодателят е предвидил деклариране именно чрез ГДД.

ГДД в НАП освен това не може да се подаде ако преди това не е бил подаден ГОД в НСИ, тъй като двете системи са свързани вхождащият номер на ГОД се зарежда автоматично в ГДД. Докато този номер не се визуализира, системата за електронни услуги на НАП не позволява вхождането на ГДД.

16. Следва ли ЮЛНЦ да изготвя и подава годишни финансови отчети за годината на регистрацията си?

Да, ЮЛНЦ следва да подава годишен финансов отчет и за годината на регистрацията си, като периодът, за който се отнася отчета е от деня на регистрацията до края на календарната година.

17. Какви са санкциите за неподадени или необявени годишни отчети и неподадена годишна ганъчна декларация?

Санкцията за неподаден годишен отчет в НСИ за ЮЛНЦ е в размер от 200 до 2000 лв., а при повторно нарушение от 2000 до 6000 лв.

При неизпълнение на задължението за обявяване на ГФО и ГДД в срок на организацията се налага с парична санкция от 2000 лв. до 5000 лв. При повторно нарушение санкцията е в двоен размер

По ЗКПО се налага санкция в размер от 500 до 2000 лв. за неподаване на ГДД, При повторно нарушение санкцията е от 1500 лв. до 5000 лв.

18. Трябва ли ЮЛНЦ да се регистрират в ДАНС?

Юридическите лица с нестопанска цел **НЕ** следва да се регистрират в ДАНС. С приемането на новия **Закон за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) през 2018 г. за ЮЛНЦ бяха въведени специални правила относно ЮЛНЦ, които значително облекчиха административната тежест за НПО.**

Основните разлики в уредбата за ЮЛНЦ преди и след влизането на новия ЗМИП през 2018 г. са:

1. ПРЕДИ всички НПО се регистрираха в ДАНС, като подаваха *Вътрешни правила*

СЕГА няма регистрация в ДАНС, а само:

а) приемат Вътрешни правила тези ЮЛНЦ, които имат годишен оборот над 20 хил. лв. или които преценят, че има опасност дейността им да бъде използвана за изпиране на пари или финансиране на тероризъм. Част от Вътрешните правила е и собствена оценка на риска по критерии, разработени от ДАНС.

б) Вътрешните правила не се подават в ДАНС, а само се спазват и съхраняват сред вътрешните документи на организацията.

Важна промяна по отношение на вътрешните правила е, че ако ДАНС констатира, че ЮЛНЦ не е приело вътрешни правила, а е било длъжно, то няма да му наложат санкция, а ще му бъде издадено указание да приеме вътрешни правила. Ако тези указания не бъдат спазени, тогава ЮЛНЦ ще бъде санкционирано.

2. ПРЕДИ всички НПО бяха длъжни да правят идентификация на дарители и бенефициенти чрез копия от документ за самоличност, удостоверение за актуално състояние и пр. Идентификацията включваше събиране на информация за действителен собственик, за произход на средствата и др.

СЕГА НПО са длъжни да събират информация за своите дарители и бенефициери, без това да води до нарушаване на нормалното им функциониране, т.е. без събиране на данни извън нормалната дейност на ЮЛНЦ.

Само ако ЮЛНЦ е установило по-висок риск за дейността си в резултат на оценката на риска (а тя е задължителна само за ЮЛНЦ, които приемат вътрешни правила – имат годишен оборот над 20 хил. лв. или са преценили, че има опасност за дейността им), е необходимо да има информация за своите дарители и бенефициенти в обема, посочен в Правилника за прилагане на закона (чл. 44 и 45 от ППЗМИП).

Ако **плащанията са по банка** или са гарения чрез дарителски кутии, благотворителни базари и други подобни механизми, не е необходимо да се събират данни за дарителите и бенефициентите чрез справки и документи, които са посочени в Правилника (чл. 44, ал. 7 и чл. 46 от ППЗМИП).

Задължения на всички НПО, при които няма промяна са:

И преди, и сега всички ЮЛНЦ са глъжни:

1. При плащания в брой над 30 000 хил. лв. (от или на клиент на ЮЛНЦ в рамките на установените помежду им отношения) да уведомят ДАНС до 15-о число на месеца, следващ месеца, в който е извършено плащането.

2. При съмнение за изпиране на пари да изпратят уведомление по образец до ДАНС преди извършване на сделката или в най-ранния възможен момент. Същевременно, ЮЛНЦ трябва да водят регистър със сигнали от служители за такива съмнения.

3. Да съхранява в срок от 5 години документите, които са събрани в изпълнение на закона.

Новите задължения за всички НПО са:

1. Всички юридически лица, регистрирани в България, включително ЮЛНЦ, трябва да определят кои са лицата, които се считат за техни действителни собственици. Ако тези лица са вписани на друго основание по партидата на ЮЛНЦ, не е необходимо отново да бъдат заявявани за вписване.

2. При необичайно големи и сложни сделки ЮЛНЦ предприема подходящи мерки за наблюдение като събиране на информация, без това да води до нарушаване на нормалната дейност на организацията. Въз основа на това прави преценка има ли съмнение за изпиране на пари, съответно има ли основание да се изпрати уведомление до ДАНС.

19. Какво да разбираме под пране на пари и финансиране на тероризъм? Какви са мерките, които ЮЛНЦ трябва да предприемат?

Изпиране на пари по смисъла на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП, виж чл. 2), когато е извършено умишлено, е:

- преобразуването или прехвърлянето на имущество, със знанието, че това имущество е придобито от престъпление или от акт на участие в престъпление, за да бъде укрит или прикрит незаконният произход на имуществото или за да се подпомогне лице, което участва в извършването на такова действие с цел да се избегнат правните последици от деянието на това лице;

- укриването или прикриването на естеството, източника, местонахождението, разположението, движението, правата по отношение на или собствеността върху имущество, със знанието, че това имущество е придобито от престъпление или от акт на участие в престъпление;

- придобиването, владението, гържането или използването на имущество със знание към момента на получаването, че е придобито от престъпление или от акт на участие в престъпление;

За изпиране на пари също така се счита участието в което и да е от горепосочените действия, сдружаването с цел извършване на такова действие, опитът за извършване на такова действие, както и подпомагането, подбуждането, улесняването или даването на съвети при извършването на такова действие или неговото прикриване.

Финансиране на тероризъм съгласно Закона за мерките срещу финансирането на тероризма (ЗМФТ) е:

- прякото или косвеното, незаконното и умишленото предоставяне и/или събиране на финансови средства и други финансови активи или икономически ресурси, и/или предоставяне на финансови услуги с намерение те да бъдат използвани или със съзнанието, че ще бъдат използвани изцяло или частично за извършване на тероризъм, финансиране на тероризъм, набиране или обучаване на отделни лица или групи от хора с цел извършване на тероризъм, излизане или влизане през границата на страната, както и незаконно пребиваване в нея с цел участие в тероризъм, образуване, ръководене или членуване в организирана престъпна група, която си поставя за цел да извършва тероризъм или финансиране на тероризъм, приготовление към извършване на тероризъм, кражба с цел набавяне на средства за извършване на тероризъм, подправка на официален документ с цел улесняване извършване на тероризъм, явно подбуждане към извършване на тероризъм или закана за извършване на тероризъм по смисъла на Наказателния кодекс.

Във връзка с мерките против изпиране на пари и финансиране на тероризма всички ЮЛНЦ следва да прилагат следните мерки:

ЮЛНЦ трябва да прилагат подходящи мерки за наблюдение на своите сделки и операции.

- Да познават закона и правилата, които трябва да спазват – най-малко управляващите и служителите с ръководни функции в организацията
- Да следят за информацията относно рисковете за ЮЛНЦ и насоки, публикувани от Дирекция Финансово разузнаване към ДАНС
- Да познават гарителите и бенефициентите си – събиране на информацията за тях в рамките на нормалната дейност на организацията
- Да могат да идентифицират настъпването на някое от другите задължения по закон (уведомяване, оценка на риска и пр.).

ЮЛНЦ трябва да документират и съхраняват информацията, събрана в изпълнение на задълженията им по ЗМИП и ЗМФТ.

- Срокът за съхранение е 5 години
- Инструмент за това е и поддържането на Дневник за подаване на сигнали от служителите. Той трябва да е прошнурован, пронумерован и заверен от представляващия. В дневника се вписва:

- Всяко съобщение за съмнение за изпиране на пари или на средства с престъпен характер;
- Всички документи, свързани с проверката на сигнала;
- заключение дали трябва да се уведоми ДФР-ДАНС за наличие на съмнение (по чл. 72 ЗМИП).

Всички ЮЛНЦ следва да планират и провеждат ежегодни обучения за своите служители и/или лицата със сходно положение, ангажирани в дейността на ЮЛНЦ с цел запознаване на задълженията по ЗМИП, ЗМФТ, вътрешни правила (ако има), реда за подаване на вътрешни сигнали от служителите. Планът за обученията се приема ежегодно до 15 февруари. Планът е вътрешен документ.

Всички ЮЛНЦ трябва да подлагат под разширено наблюдение (да събират повече информация) за сложни и необичайно големи сделки, за да могат да направят преценка дали ли е или не съмнение за изпиране на пари/средства с престъпен произход, съответно дали трябва да уведомят Дирекция „Финансово разузнаване“ към ДАНС.

Всички ЮЛНЦ трябва да уведомяват Дирекция „Финансово разузнаване“ на ДАНС в следните случаи:

- При извършване на разплащания в брой на стойност над 30 000 лв. от или към техен клиент (дарител/бенефициент) – уведомлението се изпраща на ДАНС в срок до 15-о число на месеца следващ месеца, когато разплащането е осъществено.
- При съмнения/узнаване за изпиране на пари или средства с престъпен произход – уведомление по образец се изпраща на ДАНС преди трансакцията или незабавно след нея.
- При съмнение и/или узнаване за финансиране на тероризъм – уведомление по образец се изпраща на ДАНС преди операцията или сделката или незабавно след нея.

20. Може ли Сметната палата да проверява ЮЛНЦ? Как се извършват тези проверки и може ли нейни представители свободно да влизат в офиса на организацията?

В обхвата на правомощията за извършване на одит от Сметната палата попадат: бюджетните средства, предоставяни на лица, осъществяващи стопанска, така че доколкото едно ЮЛНЦ се разпорежда с предоставени бюджетни средства и извършва стопанска дейност, то подлежи на одит от Сметната палата. Органите на Сметната палата при упражняване на своите правомощия имат право:

1. на свободен достъп до служебните помещения и до всички документи, отчети и активи, свързани с финансовото управление на одитираните организации, включително да изискват годишните финансови отчети на дружествата с държавно и общинско участие, които подлежат на одит, и протоколите от заседанията на техните органи;

2. да изискват в определени от тях срокове справки, заверени копия от документи и друга информация във връзка с предварителното проучване и извършването на одитите, включително на електронен носител;

3. да изискват устни и писмени обяснения от длъжностни лица, включително от бивши длъжностни лица, по факти, които са констатирани при одитите, както и по въпроси, които са свързани с тяхната дейност;

4. да изискват справки, заверени копия от документи и друга информация от физически лица, юридически лица и еднoлични търговци извън одитирания обект, свързани с възможни случаи на незаконна дейност, които засягат финансовите и имуществените интереси на одитирания обект или сметките за средствата от Европейския съюз;

5. да изискват и да получават информация от всички органи в страната, както и достъп до базите им от данни във връзка с дейността на Сметната палата;

6. да присъстват на заседания на органите на одитираните организации и лица, ако дневният им ред е във връзка с провеждания одит.

Длъжностните лица в одитираните обекти са длъжни да оказват съдействие на органите на Сметната палата и да осигуряват подходящи помещения и технически средства за извършване на одитите, включително ползване на телекомуникационни средства. ЮЛНЦ не могат да се позовават на държавна, служебна, търговска, банкова или друга защитена от закона тайна при извършване на одити от Сметната палата. При отказ за предоставяне на информация председателят на Сметната палата има право да издаде заповед за извършване на проверка на ЮЛНЦ във връзка с отказаната информация. При възпрепятстване на проверката по от ЮЛНЦ Сметната палата може да сезира органите на прокуратурата. В случай че при упражняване на правомощията на органите на Сметната палата се налага достъп до класифицирана информация, се спазват условията и редът на Закона за защита на класифицираната информация.

21. Какви са задълженията на ЮЛНЦ за съхранение на документи например работни заплати и др.? След прекратяване на ЮЛНЦ къде се съхраняват тези документи?

• ЮЛНЦ са длъжни да съхраняват счетоводна информация по реда, предвиден в Закона за Националния архивен фонд, в следните срокове:

- Вегомости за заплати – 50 г.;
- Счетоводни регистри и финансови отчети – 10 г.;
- Документи за данъчен контрол като фактури, дебитни/кредитни известия, протоколи за самоначисляване на ДДС – до 5 г. след изтичане на давностния срок за погасяване на публичното задължение, което удостоверяват тези документи;
- Документи за финансов одит като одиторски доклади – до извършване на следващ вътрешен одит и одит на Сметната палата;
- Всички останали носители като вторични счетоводни документи, технически архиви – 3 г.

След изтичането на посочените срокове за съхранение, носителите на счетоводна информация могат да бъдат унищожени ако не подлежат на предаване в Националния архивен фонд.

ЮЛНЦ могат да съхраняват счетоводната информация както на хартиен, така и на електронен носител. Документите могат да бъдат съхранявани и в архиви, организирани от фирми, които се занимават с това, срещу заплащане. ЮЛНЦ може да унищожи информацията, съхранявана на хартиен носител ако прехвърли тази информация върху магнитен, оптичен или друг технически носител, осигуряващ надеждното ѝ възпроизвеждане. Както е посочено в отговора на следващия въпрос при ликвидация задължително подлежат на предаване в НОИ вегомостите за заплати. За останалите документи няма разпоредби, които да регулират кой е отговорен за съхранението им, освен ако не подлежат на предаване в Националния архивен фонд. Според нас тук следва да се приложи общото правило в чл. 44 от Закона за счетоводството, а именно че движението на счетоводните документи от тяхното създаване или получаване в предприятието до момента на унищожаването или предаването им съгласно нормативен акт се осъществява по ред, определен от органа на управление на предприятието.

Когато ЮЛНЦ се прекратява чрез преобразуване, носителите на счетоводна информация се предават на приемащото и/или новоучреденото ЮЛНЦ.

22. Какви са задълженията на ЮЛНЦ при ликвидация – какви отчети подготвя, какви уведомявания прави и пр.?

Ликвидацията е прекратяване съществуването на ЮЛНЦ. В общия случай тя се извършва от управителния орган или от определено от него лице. Ако не е определен ликвидатор от управителния орган, такъв се назначава от окръжния съд по седалището на ЮЛНЦ.

ЗЮЛНЦ препраща към разпоредбите на Търговския закон за процедурата на ликвидация.

Съгласно ТЗ ликвидацията следва следният ред:

Стъпка 1: Свиквате на заседание върховния орган на организацията (Общо събрание на сдружение/читалище, Настоятелство на фондация), следвайки процедурния ред и сроковете във Вашия Устройствен документ (Устав на сдружение/читалище, учредителен акт на фондация). На заседанието трябва да вземете решения най-малко по следните въпроси:

- Прекратяване на дейността на организацията.
- Започване на процедура по ликвидация на организацията.
- Определяне на срока на ликвидацията на организацията.
- Приемане на първоначален ликвидационен отчет и баланс на организацията.
- Избор на ликвидатор, определяне на възнаграждението му и определяне обема на представителната му власт.

Стъпка 2: Попълвате Уведомление по чл. 77, ал. 1 от ДОПК за предстоящо откриване на процедура за прекратяване на юридическо лице (по образец).

Подавате Уведомлението в съответната териториална дирекция/офис на Национална агенция за приходите (НАП) според сегалището на организацията. Уведомлението се подава от законния представляващ или упълномощено лице.

След указания срок от същата дирекция/офис ще получите Удостоверение за уведомяване на териториалната дирекция на НАП по чл. 77, ал. 1 ДОПК, че институцията е уведомена за предстоящото прекратяване и започване на ликвидацията на организацията.

Стъпка 3: При прекратяване и ликвидация на организацията подготвяте следния задължителен комплект от документи:

1. Заявление Б6 за прекратяване и ликвидация, което се подава в РЮЛНЦ към Агенция по вписванията. Към Заявление Б6 се прилагат:

- Протокол от заседанието на върховния орган с Решения за:
 - Прекратяване на организацията;
 - Назначаване на ликвидатора (често това е представляващия организацията);
 - Срока на ликвидацията.
- Нотариално заверено съгласие с образец от подпис на ликвидатора;
- Декларация по образец за истинността на заявените обстоятелства и приемането на представените за обявяване актове (по чл. 13, ал. 4 от

Закона за Търговския регистър и Регистъра на ЮЛНЦ) – подписана от заявителя – законен представляващ или адвокат с изрично пълномощно;

- **Само ако заявлението за регистрация се подава от друго лице**, което не представлява ЮЛНЦ – Пълномощно (без нотариална заверка) И Декларация по образец, че заявлението и приложените към него документи са предоставени от заявителя (по чл. 13, ал. 5 от Закона за Търговския регистър и Регистъра на ЮЛНЦ);

- Документ за платена гържавна такса по Заявление Б6 за прекратяване и ликвидация – 40 лв. при подаване на заявлението на гише, съотв. 20 лв. – по електронен път с електронен подпис.

2. Заявление Г1 за обявяване на поканата до кредиторите, което се подава в РЮЛНЦ към Агенция по вписванията. Към Заявление Г1 се прилагат:

- Покана от ликвидатора до кредиторите;
- Копие (препис) на поканата до кредиторите, в което личните данни, освен тези, които се изискват по закон, са заличени;

- Декларация по образец за истинността на заявените обстоятелства и приемането на представените за обявяване актове (по чл. 13, ал. 4 от Закона за Търговския регистър и Регистъра на ЮЛНЦ) – подписана от заявителя – законен представляващ или адвокат с изрично пълномощно;

- **Само ако заявлението за регистрация се подава от друго лице**, което не представлява ЮЛНЦ – Пълномощно (без нотариална заверка) И Декларация по образец, че заявлението и приложените към него документи са предоставени от заявителя (по чл. 13, ал. 5 от Закона за Търговския регистър и Регистъра на ЮЛНЦ);

- Документ за платена гържавна такса по Заявление Г1 за обявяване на поканата до кредиторите – 40 лв. при подаване на заявлението на гише, съотв. 20 лв. – по електронен път с електронен подпис.

ВАЖНО! Документите, които се прилагат към заявленията, могат да се представят в оригинал, като заверено от заявителя копие или като нотариално заверено копие.

ЧАСТ II. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ ПО РЕДА НА ЗКПО

Раздел I. Данъчно облагане на печалбата на ЮЛНЦ по реда на ЗКПО

23. Кога ЮЛНЦ подлежат на облагане с корпоративен данък?

Закона за юридическите лица с нестопанска цел дава възможност на ЮЛНЦ да финансират основната дейност, за която са регистрирани, чрез осъществяване на стопанска дейност, предвидена в устава на тези лица.

ЮЛНЦ подлежат на облагане с корпоративен данък, когато реализират данъчна печалба. Това е счетоводната печалба, преобразувана в увеличение или намаление по реда на закона.

Обект на облагане с корпоративен данък е печалбата на ЮЛНЦ от сделка по чл. 1 от Търговския закон, както и от отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество. „Изброяването на сделките в чл.1, ал.1 от ТЗ е неизчерпателно. Съгласно практиката на НАП, при определяне на една дейност, осъществявана от ЮЛНЦ, като търговска/стопанска, тя следва да се извършва по занятие, да е източник на постоянен, редовен доход и дейността да се осъществява с цел печалба (не е необходимо печалбата фактически да е реализирана) или дейността да се осъществява в частен интерес на юридическото лице; цените на предоставените услуги или стоки да се формират на пазарен принцип“ (НАП, „Въпроси и отговори“ 2_1711/13.10.2010 г., изх. №24-34-620/2008 г.).

24. Дължи ли се данък, ако стопанската дейност е еднократна (единична) сделка?

И при еднократна сделка, щом е извършена с цел печалба и двете насрещни престации са определени на пазарен принцип, се дължи корпоративен данък.

25. Приходите от проектно финансиране (грантове) подлежат ли на облагане с корпоративен данък?

В случаите, по които ЮЛНЦ получават средства по проекти, които са спечелили като изпълнител, не е налице печалба от осъществени сделки по чл. 1 от ТЗ и съответно тези средства не подлежат на облагане с корпоративен данък по реда на ЗКПО. Когато обаче се осъществяват сделки, при които насрещните престации се договарят на пазарен принцип и целта е да се реализира печалба, тя се облага с корпоративен данък. Например ако на ЮЛНЦ бъде възложено с договор за поръчка да изготви проект за възложителя срещу заплащане, ще е налице печалба от сделка по чл. 1 от ТЗ. Или

с други гуми, ако дейността „изготвяне на проекти“ се осъществява с цел създаване на пазарния продукт „проект“, който при реализация на пазара носи печалба, тази печалба подлежи на облагане с корпоративен данък.

26. А приходите от гарения?

Отново това не са приходи от стопанска дейност и не подлежат на облагане с корпоративен данък. Дарението е безвъзмезден договор, при който дарителят прехвърля права без да получава нещо от надарения, но от своя страна надареният е длъжен да изяви своята воля, че приема подареното. В някои случаи дарението може да е с тежест, т.е. дарителят да предостави предмета на дарението срещу приемането на някакво насрещно морално задължение от страна на надарения. Такова насрещно задължение именно защото е морално не прави договора възмезден. Ясно е, че получаването на гарения от ЮЛНЦ не представлява стопанска дейност. Дарението като сделка не попада в обхвата на чл. 1 от ТЗ, нито се извършва с цел реализиране на печалба.

27. Каква е разликата между спонсорство и дарение и има ли разлика при данъчното им третиране?

Спонсорството няма изрична правна уредба. Обичайно, по силата на договора за спонсорство, спонсорираното ЮЛНЦ получава икономическа помощ (пари, предоставяне на материална база и др.) от спонсора за реализиране на своите нестопански цели, срещу което се задължава да рекламира спонсора като популяризира неговото име, търговска марка, дейността или продуктите му по подходящ начин.

С оглед на това, че липсва изрична правна уредба на договора за спонсорство, страните по него сами определят своите права и задължения, доколкото не противоречат на повелителните норми на закона и на добрите нрави. При договора за спонсорство винаги се уговаря размер на насрещна престация, което го отличава от дарението, при което е налице безвъзмездност. Насрещната престация обаче може да е имуществено нееквивалентна или еквивалентна на предоставената от спонсора икономическа помощ. В случаите, при които в съответствие с договора за спонсорство спонсорираното лице е длъжно да осигури насрещна престация, най-често реклама, еквивалентна на предоставеното от спонсора, тогава спонсорството следва да се квалифицира като търговска сделка и приходите да се облажат с корпоративен данък.

Следователно е важно да се оцени колко би струвало, това което предоставя като насрещна престация спонсорираното ЮЛНЦ, за да се прецени, дали има еквивалентност.

В случаите, в които ЮЛНЦ се задължава да извършва или не извършва нещо като насрещна престация (това, което се дължи), която е нееквивалентна на полученото, то тогава е налице договор за спонсорство, който от данъчна гледна точка не се различава от договора за гарение. В тези случаи, подобно на приходите от гарения, приходите от спонсорство не подлежат на облагане с корпоративен данък.

28. Спонсорството по различен начин ли се отчита при спонсора от гарението и рекламата?

В случаите на спонсорство, гарение и реклама, фирмата, която плаща на ЮЛНЦ ще отчете разход. Този разход обаче има различно данъчно третиране по ЗКПО.

Разходите за гарение за признати само в определените в закона случаи. Ако не попадаме в тези случаи, разхода за гарение не се признава за данъчни цели и с него се увеличава финансовия резултат (виж Част III).

При реклама, фирмата, която я плаща прави разход, който нормално би бил свързан с осъществяваната дейност и следва да се признае за данъчни цели, когато е документално обоснован.

При спонсорство, когато спонсора получава еквивалентна насрещна престация, както в случаите на реклама, направеният разход следва да се признае за данъчни цели. Ако обаче това което спонсора получава от ЮЛНЦ, не може да се определи като еквивалентно на направения от него разход, би следвало данъчното третиране да е като в случаите на гарение.

29. Как се облагат приходите от реклама?

Ако ЮЛНЦ поеме задължение да извършва реклама, срещу определена цена, то отчетения приход ще се обложи като приход от стопанска дейност.

Приход от стопанска дейност ще имаме и ако срещу реклама се получава нещо, имуществено еквивалентно на услугата по реклама. В този случай се прилагат правилата за търговска сделка съгласно чл. 286 от Търговския закон.

30. Как се облагат приходите от авторски права и от преотстъпени права за разпространение на книги и филми?

Сделките с интелектуална собственост са изброени в чл. 1 от ТЗ. Приходите от такива сделки участват във формирането на облагаемата основа на корпоративния данък и следователно се облагат с данък в размер 10 на сто.

Ако например НПО написва книга, върху която то притежава авторските права, след което с договор предоставя правото за преиздаване и разпространение на тази книга на фирма, за което фирмата се задължава да плаща на НПО процент от реализираните печалби от продажбата на книгата, реализираният приход ще се обложи с 10% корпоративен данък.

31. Как се третираат приходите от членски внос, встъпителните имуществени вноски от учредителите и учредителните дарения за основаване на фондация?

Встъпителните и последващи имуществени вноски на учредителите се отчитат като собствен капитал на ЮЛНЦ и следователно не са облагаем приход по ЗКПО.

Препоръчително е обаче в Устава на ЮЛНЦ да бъде предвидено, че членовете правят както встъпителни, така и последващи имуществени вноски, с които да се покриват разходи за нестопанската дейност, за да се избегнат евентуални спорове, дали последващите вноски не са дарения и съответно да се обложат с местен данък.

Членският внос и даренията, които не са обвързани с условия, са текущ приход за периода на получаването. Отчитат се в отчета за приходите и разходите на нестопанската дейност и не подлежат на облагане с корпоративен данък.

Даренията, които са обвързани с определени условия, се отчитат като финансиране по реда на СС 20 – Отчитане на правителствени дарения и оповестяване на правителствена помощ. Те се отчитат като текущ приход за периода, през който се отчетат разходите, свързани с изпълнението на условията по дарението.

Учредителните дарения за основаване на фондация се отчитат като собствен капитал и не са облагаем приход по ЗКПО.

32. Как се отчита членският внос при членовете – разход за дейността ли е? Може ли ЮЛНЦ да издава фактура за получен членски внос?

Членуването на търговско дружество в ЮЛНЦ, напр. организация на работодателите, стопанска камара и т.н. е свързано със стопанската дейност на търговското дружество. Ето защо членският внос би трябвало да се признава за разход за целите на корпоративното облагане.

За счетоводни цели, ЮЛНЦ, за да удостовери разхода за членски внос при членовете, следва да издаде първичен счетоводен документ. Първичен счетоводен документ е този, който съдържа минималните реквизити чл. 7, ал. 1 от Закона за счетоводството. Те могат да бъдат наименувани фактура,

протокол, разписка и т.н., но наименованието на документа не следва да определя тълкуването му за данъчни цели (например ако е наименован „фактура“, то членският внос да се счита за стопанска дейност)

33. Ако ЮЛНЦ събира такси за предоставени услуги на своите членове под формата на членски внос, как се третира това? Например член на фитнес клуб заплаща членски внос в по-голям размер, ако посещава фитнеса по-често?

По принцип, приходите от членски внос не са приходи от стопанска дейност. Членският внос/имуществената вноски е част от членственото правоотношение. Законът за ЮЛНЦ изисква размера и реда за правене на имуществени вноски да се уреждат с устава или с решение на общото събрание. Чрез имуществената вноски всеки член финансира идеалните цели на ЮЛНЦ. Правното основание на това финансиране обаче е членственото правоотношение, а не търговска сделка, чиято цел е реализирането на печалба. В чл. 21, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел е установено, че всеки член е длъжен да прави имуществени вноски, когато това е предвидено в устава. Общото събрание на сдруженията също може да взема решения, свързани с дължимостта на членския внос и имуществените вноски.

Но ако имуществените вноски/членският внос в действителност са заплатена цена на услуга или стока, която се предоставя от ЮЛНЦ с цел реализиране на печалба, то тогава ЮЛНЦ осъществява стопанска дейност, за печалбата от която ще подлежи на облагане с корпоративен данък. Например, ако се установи, че физически лица ползват фитнес зала на ЮЛНЦ, като при всяко посещение плащат членски внос, очевидно по този начин се заобикаля плащането на такса за ползваната услуга и данъчните органи имат право да обложат приходите от тази дейност, както във всеки подобен случай, в който субект, реализира приходи от фитнес зала.

34. Ако ЮЛНЦ издаде фактура за получен грант, това означава ли, че грантът трябва да се отчете като приход от стопанска дейност?

Не, ЮЛНЦ следва да отчита отделно приходите от нестопанската и стопанската си дейност. Грантовете по проекти не следва да се отчитат като приход от стопанската дейност, а като приход от финансираня за нестопанската дейност в периода, в който са отчетени съответните разходи, свързани с гранта. Издаването на фактура само по себе си не определя характера на прихода като такъв от стопанска дейност.

35. Облагат ли се с корпоративен данък приходите от продажбата на дарени стоки?

Съгласно чл. 1, т. 2 от ЗКПО, на облагане с корпоративен данък по този закон подлежи печалбата на местните юридически лица, които не са търговци, от сделки по чл. 1 от Търговския закон. Продажбата на подарени стоки обаче не попада сред така изброените сделки. Единствено покупката и продажбата на стоки, както и продажбата на стоки собствено производство е търговска сделка по смисъла на цитираната разпоредба. Следователно продажбата на дарени стоки не би следвало да се третира като търговска сделка, извършвана по занятие, доходите, от които подлежат на облагане. За целта обаче ЮЛНЦ следва да разполагат с документи, които да доказват дарението на всяка една стока, която се продава.

36. Ако организираме семинар и събираме такса участие, предначенена да покрие разходите, дължим ли корпоративен данък? А ако таксата покрива само 30% от разходите за организирането му?

Таксата представлява възнаграждение за получена услуга, в конкретния случай обучение (в обхвата на чл. 1 от ТЗ). Подобна дейност не се отличава от дейността на един търговец, предоставящ аналогични услуги срещу заплащане. Независимо как е изчислена таксата, да покрие направените разходи, да не ги покрие или пък да се реализира печалба, по своето естество тя представлява приход от стопанска дейност. Ако, този приход надвиши признатите разходи, ще бъде налице облагаем финансов резултат, който ще се обложи с корпоративен данък. Ако пък таксата не покрие направените разходи, данък не се дължи, тъй като е налице нулев или отрицателен финансов резултат, т.е. не се формира печалба, която да бъде обложена.

37. Ако организираме благотворителна разпродажба или концерт, как ще се третират за данъчни цели получените средства ?

Организирането на благотворителни мероприятия по своето същество представлява масова кампания за набиране на дарения. В подобни случаи каузата на благотворителното мероприятие е предварително оповестена. Получените срещу продадените вещи, съответно представени концерти средства се даряват на ЮЛНЦ с тежестта (условието) същите да бъдат разходвани за предварително обявената благотворителна кауза. Често ЮЛНЦ единствено организират благотворителните мероприятия, а събраните средства постъпват директно по сметки на бенефициента, в който случай не съществува съмнение, че ЮЛНЦ – организатор не действа в качеството на търговец, който сключва търговски сделки с цел печалба. Но дори и да постъпват по сметка на ЮЛНЦ събраните средства не са реализирана печалба от търговски сделки, тъй като не е налице нито търговска сделка, нито дейност, чиято цел е реализирането на печалба. Например, ако ЮЛНЦ организира благотворителна разпродажба на рисунки на деца

с увреждания, които тези геца предоставят за изложбата, то набраните по сметка на ЮЛНЦ средства не следва да формират облагаем приход. Разбира се организатора на благотворителния търг следва да представи всякакви документи, които да доказват, че рисунките не са били придобити от ЮЛНЦ чрез търговска сделка и съответно продадени.

38. Ако НПО – доставчик на социални, услуги спечели общински конкурс за предоставяне на социална услуга, получените средства ще подлежат ли на облагане с корпоративен данък?

Не, защото получените средства не са приход от стопанска дейност, а от финансиране за нестопанските цели.

Съгласно Закона за счетоводството с фактура (първичен счетоводен документ) се документира извършена стопанска операция. Самата фактура обаче удостоверява плащането по операцията, а не определя нейния характер като стопанска или нестопанска.

39. По много проекти има изискване за съфинансиране от страна на НПО. Може ли тези средства да се вземат от приходите от стопанска дейност и как се отразява това данъчно – признават ли се за разход?

Много често НПО получават средства от своите донори, при условие че покрият определен процент от разходите със собствени средства (например 10%). Ако НПО има приходи от стопанска дейност през текущата година, тези разходи може да се покрият с тях. Това обаче означава, че на практика направените разходи няма да се отчетат като разходи за стопанска дейност и съответно с тях няма да се намалят приходите от стопанската дейност. НПО ще трябва да заплати корпоративен данък върху цялата сума на приходите си, а не върху сумата на приходите, намалена с конкретните разходи, защото те ще бъдат разходи за нестопанска дейност.

Има два други начина да се отчете собственият принос по проекти. В първия случай може донора да се съгласи определени разходи за стопанска дейност да се признаят за собствен принос, без това да се отчита към разходите по проекта. Тази възможност зависи изцяло от изискванията на донора. Вторият начин е за собствен принос да се използват печалбите от стопанска дейност от предходни години (на практика това са резервите на организацията, които тя може да ползва неограничено).

40. Трябва ли ЮЛНЦ да има касов апарат, ако получава заплащане за предоставени услуги в брой?

Да, когато ЮЛНЦ осъществяват стопанска дейност. ЗДДС и ЗКПО изискват от данъчно задължените лица (т.е., когато осъществяват стопанска/независима икономическа дейност), при продажба на стоки и услуги срещу заплащане в брой от търговски обект (който може да бъде и офиса на ЮЛНЦ или всяко друго помещение), да се издава касова бележка. Спазват се изискванията на Наредба Н-18 на Министеръра на финансите.

Лицата и случаите, в които няма задължение за издаване на фискална касова бележка, са изброени в чл. 4 и чл. 5 от Наредба №Н-18/2006 г. на МФ. ЮЛНЦ, които имат приходи от стопанска дейност, не са сред изброените в тези правни норми. Следователно за тях съществува задължение за издаване на фискална касова бележка за извършваните продажби, независимо от начина на формиране на цената.

41. Как се разпределят общите разходи?

За извършваната стопанска дейност ЮЛНЦ водят аналитично счетоводство, като от приходите, получени от извършваната стопанска дейност се приспадат разходите, извършени във връзка с тази дейност. Съгласно чл. 30 от ЗКПО, счетоводно отчетените неразпределяеми разходи, съответстващи на дейността, подлежаща на облагане с корпоративен данък, на юридически лица с нестопанска цел, не се признават за данъчни цели. За данъчни цели се признава частта от неразпределяемите разходи, определена, като общият размер на неразпределяемите разходи се умножи по съотношението между приходите от дейността, подлежаща на облагане с корпоративен данък, и всички приходи на юридическото лице с нестопанска цел.

Често разходите са общи и за двете дейности, напр. наем на сграда, в която се намира офисът на юридическото лице, разходите за консумативи (ел. енергия, отопление и вода). В тези случаи законът изисква да се използва предложението по-горе метод за разпределяне на общите разходи.

Пример:

ЮЛНЦ плаща наем на офис – 500 лв.

Приходи от стопанска дейност – 1000 лв.

Общо приходи – 4000 лв. – по формулата: $\frac{500 \times 1000}{4000} = 125$ лв.

Следователно 125 лв. от разходите за наем са данъчно признат разход, който се приспада от приходите от стопанска дейност (1000 лв.).

42. Установяване на гължимия годишен данък върху печалбата.

Данъчна основа и размер на данъчната ставка.

Срок за внасяне на данъка

Дължимият годишен данък върху печалбата се установява от самото ЮЛНЦ, осъществяващо стопанска дейност чрез попълване на годишна данъчна декларация (ГДД) по образец.

Данъчната основа се определя като годишният финансов резултат от стопанската дейност се преобразува в посока увеличение или намаление по правилата на ЗКПО.

Корпоративният данък е в размер 10 на сто върху определената данъчна основа.

Срокът за подаване на данъчната декларация и внасяне на дължимия корпоративен данък за стопанската дейност е до 30 юни на следващата година.

43. Подава ли се ГДД, ако ЮЛНЦ няма стопанска дейност?

Не. Ако ЮЛНЦ няма стопанска дейност, то не е задължено лице по ЗКПО и следователно не подава ГДД (освен, ако не е реализирало доходи от наем или не дължи данък върху разходите).

44. Ако ЮЛНЦ е извършвало стопанска дейност през годината, но няма печалба, следва ли да подава ГДД?

Да. Независимо че ЮЛНЦ реализира нулев финансов резултат или загуба, то е длъжно да подаде ГДД щом е осъществявало стопанска дейност.

ГДД се подава и при реализиране само на доходи от наем, както и ако ЮЛНЦ дължи данък върху разходите.

45. Ако ЮЛНЦ не е извършвало стопанска дейност през годината, но е отпадало под наем помещения, следва ли да подава ГДД?

Да.

46. Има ли случаи, в които ЮЛНЦ са освободени от подаване на ГДД?

Да, когато не осъществяват стопанска дейност, не е реализирало приходи от наем и няма задължения за данъци върху разходите.

47. Какви са санкциите ако се пропусне срока за подаване на данъчна декларация?

Санкцията за неподаване на ГДД или за неспазен срок на подаване е 500 до 2000 лв. за неподаване на ГДД, При повторно нарушение санкцията е от 1500 лв. до 5000 лв.

48. Срок за подаване на годишна данъчна декларация

ГДД се подава до 30 юни на следващата година.

49. Какво представляват авансовете вноски за корпоративния данък?

ЮЛНЦ, които осъществяват стопанска дейност, са длъжни да правят и авансови вноски в рамките на годината за корпоративния данък, изчислени на базата на прогнозна данъчна печалба за текущата година.

Месечните авансови вноски се правят от ЮЛНЦ, чиито нетни приходи от продажби за годината преди предходната година превишават 3 000 000 лв.

ЮЛНЦ, чиито нетни приходи от продажба са за годината преди предходната година са между 300 000 и 3 000 000 лева са задължени да правят примесечни авансови вноски.

50. Има ли случаи, в които авансови вноски не се дължат?

Да. Авансови вноски не дължат новоучредените ЮЛНЦ, осъществявали стопанска дейност, за годината на учредяването им и за следващата година.

Авансови вноски не дължат и ЮЛНЦ, чиито нетни приходи от продажби за годината преди предходната година не превишават 300 000 лв.

51. Какъв е размерът на авансовете вноски?

Месечните авансови вноски се определят по следната формула:

$$AB_{\text{МЕСЕЧНА}} = \frac{\text{ПДП}}{12} \times \text{ДС},$$

където:

- АВМЕСЕЧНА е месечната авансова вноска;
- ПДП е прогнозната данъчна печалба за текущата година;
- ДС е данъчната ставка на корпоративния данък.

Тримесечните авансови вноски се определят по следната формула:

$$AB_{\text{ТРИМЕСЕЧНА}} = \frac{\text{ПДП}}{4} \times \text{ДС},$$

където:

- АВТРИМЕСЕЧНА е тримесечната авансова вноска;
- ПДП е прогнозната данъчна печалба за текущата година;

- ДС е данъчната ставка на корпоративния данък.

Така определените авансови вноски за текущата календарна година се декларират с декларация по образец в срок от 1 март до 15 април на същата година.

52. Намаляване и увеличаване на авансовите вноски

ЮЛНЦ имат право могат да подават в срок до 15 ноември на съответната година декларация по образец за намаляване или увеличаване на авансовите вноски, когато смятат, че те ще се отличават от дължимия годишен корпоративен данък. Промяната в авансовите вноски се ползва след подаването на декларацията..

Към изчислението на авансовите вноски следва да се подхожда внимателно. Законът предвижда, когато дължимият годишен корпоративен данък надвиши с над 25 на сто сумата от определените месечни авансови вноски за съответната година или когато 75 на сто от дължимия годишен корпоративен данък надвиши с над 25 на сто сумата от определените тримесечни авансови вноски за съответната година, върху превишението над 25 на сто се дължи лихва. Сумата, върху която се дължи лихва за просрочие, се определя като разлика между дължимия годишен корпоративен данък и внесените авансови вноски през годината.

Лихвата за просрочие при намалени авансови вноски над допустимото се изчислява по формулата на чл. 89 от ЗКПО. Лихвата за съответната авансова вноска се определя съгласно Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания и се изчислява от датата, на която авансовата вноска е станала изискуема, до датата на внасяне на годишния корпоративен данък или датата на подаване на годишната данъчна декларация.

53. Внасяне на авансови вноски

Месечните авансови вноски се внасят, както следва:

1. за месеците януари, февруари и март – в срок до 15 април на текущата календарна година;
2. за месеците от април до ноември – в срок до 15-о число на месеца, за който се отнасят;
3. за месец декември – в срок до 1 декември на текущата календарна година.

Тримесечните авансови вноски за първото и второто тримесечие се внасят до 15-о число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнасят, а за третото тримесечие – в срок до 1 декември. За четвъртото тримесечие не се прави тримесечна авансова вноска.

54. Преотстъпване на авансови вноски

На данъчно задължените лица, на които се преотстъпва корпоративен данък за текущата година, се преотстъпва и съответната част от дължимите авансови вноски, пропорционална на размера на преотстъпването.

Раздел II. Облагане на приходи от пасивни инвестиции на ЮЛНЦ

55. Какво означава „пасивни инвестиции“, съответно приходи от пасивни инвестиции?

Приходи/доходи от пасивни инвестиции са приходите от лихви, от участия в търговски дружества (дивиденди и ликвидационни дялове), от валутни разлики от разпореждане с акции и дялове.

56. Как се облагат лихвите върху средства в банки? Има ли значение дали средствата са по проект или са от стопанска дейност?

По принцип доходите от лихви върху средства в банки за местни юридически лица се включват в облагаемата основа по ЗКПО и подлежат на облагане с корпоративен данък. Аргументите за това са, че съгласно Счетоводен стандарт 18 „ПРИХОДИ“, лихвите се отчитат като приход във финансовия резултат на предприятието, а облагането с корпоративен данък стъпва на счетоводния финансов резултат.

Когато обаче ЮЛНЦ реализира приходи от лихви върху средства по банкови сметки, които средства са постъпили за финансиране на нестопанската дейност и техният произход не е стопанска дейност на ЮЛНЦ, а е например дарение или грант, тогава приходите от лихви не следва да се облагат с корпоративен данък, защото не представляват печалба от осъществени сделки по чл. 1 от ТЗ. При ЮЛНЦ следва да се прави разграничение между банковите лихви, акумулирани върху средства от стопанската дейност и лихвите от средства, които не произтичат от стопанската дейност на ЮЛНЦ. Само в първия случай лихвите представляват облагаем приход по ЗКПО.

57. Подлежат ли на облагане печалбите, реализирани от търговия с ценни книжа, продажба на дялове и акции?

В случаите, в които ЮЛНЦ търгува с ценни книжа, то получените доходи се включват във финансовия резултат и участват в определянето на облагаемата печалба. Не се облагат с данък при източника доходите от разпореждане с акции на публични дружества, търгуеми права на акции на публич-

ни гружества и акции и дялове на колективни инвестиционни схеми, когато разпореждането е извършено на регулиран български пазар на ценни книжа.

Така например, ако ЮЛНЦ придобие акции на публично гружество (урегувано в глава осма на Закона за публично предлагане на ценни книжа), независимо по какъв начин, напр. чрез гарение или чрез посредник и впоследствие продаде тези акции на БФБ, реализираната печалба не подлежи на данъчно облагане. Чл. 44 от ЗКПО предвижда, че когато разпореждането с акции и търгуеми права на акции на публични гружества, акции и дялове на колективни инвестиционни схеми се извършва на регулиран български пазар на ценни книжа, при определяне на данъчния финансов резултат:

1. счетоводният финансов резултат се намалява с печалбата, определена като положителна разлика между продажната цена и документално доказаната цена на придобиване на тези ценни книжа, и

2. счетоводният финансов резултат се увеличава със загубата, определена като отрицателна разлика между продажната цена и документално доказаната цена на придобиване на тези ценни книжа.

Извън случаите на реализирани доходи от сделки с акции на публични гружества, търгуеми права на акции на публични гружества и дялове на колективни инвестиционни схеми, извършени на регулиран български пазар на ценни книжа, доходите от ценни книжа и дялове се включват в счетоводния финансов резултат на ЮЛНЦ и подлежат на облагане с корпоративен данък.

58. Когато ЮЛНЦ получава финансираня във валута, отразяват ли се валутните разлики върху формирането на финансовия резултат?

Финансиране в чуждестранна валута се вписва в левове при първоначалното му счетоводно отразяване, като към сумата в чуждестранна валута се прилага централният курс на БНБ към датата на сделката (СС 21, т. 3.1). При обмяна на постъпите валутни средства в лева и при изготвяне на финансовите отчети към 31.12 на текущата календарна година може да е настъпила промяна във валутния курс и да се формира курсова разлика. Съгласно т. 4.2 от СС 21, тази разлика следва текущо да се отразява като приход, съответно разход. Съгласно чл. 34, ал. 2 от ЗКПО финансовият резултат не се преобразува с начислените приходи и разходи, представляващи валутни разлики, т.е. валутните разлики се отразяват като текущ приход или разход за целите на данъчното облагане по ЗКПО.

Отново обаче следва да се направи разграничение между случаите, в които валутните разлики произтичат от средства от стопанската дейност и случаите, в които валутните разлики са резултат от нестопанската дейност. Например валутните разлики, възникнали от средства по финансираня в чуждестранна валута, депозирани в банка, не следва да се отра-

заяват на финансовия резултат за целите на облагането с корпоративен данък.

59. Как се облагат доходите от дивиденди и ликвидационни дялове?

Дивидентите и ликвидационните дялове, начислени от местни юридически лица и от непersonифицирани дружества в полза на местни юридически лица, които не са търговци, а такива са ЮЛНЦ, се облагат с данък, който се удържа при източника и е окончателен (чл. 194 от ЗКПО).

Размерът на данъчната ставка е 5 на сто.

Данъчната основа за определяне на данъка, удържан при източника за доходите от дивиденди, е брутният размер на разпределените дивиденди. Данъчна основа за данъка, удържан при източника за доходите от ликвидационни дялове е разликата между пазарната цена на подлежащото на получаване от съответния акционер или съдружник и документално доказаната цена на придобиване на акциите или дяловете му.

60. Деклариране и внасяне на данъка. Срокове

Лицата, удържали и внесли данъка при източника по чл. 194, декларират това обстоятелство пред териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, където е регистриран или подлежи на регистрация платецът на дохода, чрез декларация по образец. Декларацията се подава за всяко тримесечие в срок до края на месеца, следващ тримесечието.

Дължимият данък се внася в съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите по мястото на регистрация или където подлежи на регистрация платецът на дохода. Нагвнесен данък се възстановява от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, в която подлежи на внасяне данъкът.

Раздел III. Облагане на социални, представителни и групи разходи, направени от ЮЛНЦ

61. Кои разходи, направени от ЮЛНЦ подлежат на данъчно облагане?

ЮЛНЦ, което извършва стопанска дейност и подлежи на облагане с корпоративен данък, е данъчно задължено лице за данъка върху разходите по чл. 204, т. 1 от ЗКПО в случаите, когато е направило представителни разходи, свързани с дейността и разходи, свързани с експлоатацията на превозни средства, когато с тях се осъществява управленска дейност. ЮЛНЦ е данъчно задължено лице за данъка върху разходите за частта от разходите, относима към стопанската дейност.

Освен това, ЮЛНЦ, което е работодател или възложител по договори за управление и контрол, независимо дали извършва стопанска дейност или не, е данъчно задължено лице по реда на:

- чл. 204, т. 2 от ЗКПО за данъка върху социалните разходи, предоставени в натура на служителите или на управителите, наети по договори за управление и контрол. Такива разходи са например: разходи за социални придобивки, изброени в чл. 294 от Кодекса на труда, извършени по определения в закона ред, разходи за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и допълнително здравно осигуряване, разходите за застраховка „Живот“ и разходите за ваучери за храна, когато са издадени по предвидения в закона ред.

- чл. 204, т. 4 за разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, от работници, служители и лица, наети по договори за управление и контрол (наети лица). Такива разходи са например ползването за служебни автомобили за лични цели в извънработно време.

Ако социалните разходи са направени не в натура, а в пари, същите не се облагат с данък върху разходите, а се облагат в лицата, които са ги получили по реда на ЗДДФЛ, за месеца, в който са ги получили. Разходът и данъкът върху него се признават за данъчни цели в годината на начисляване и не формират данъчна временна разлика.

62. Ако ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност, трябва ли да плаща данък върху разходите? Трябва ли да се подава данъчна декларация в този случай?

ЮЛНЦ, което не извършва стопанска дейност, но в качеството си на работодател или възложител по договори за управление и контрол извършва социални разходи за своите служители и управители, е задължено за данъка върху тези социални разходи и следва да подаде ГДД по ЗКПО, независимо че не извършва стопанска дейност. Ако обаче ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност и в качеството си на работодател не извършва социални разходи, то не дължи данък върху разходите и не подава ГДД.

63. Как се изчислява дължимия данък върху социалните разходи?

Данъчната ставка за данъка върху разходите е 10 на сто.

За социалните разходи в натура, данъчната основа е размера на начислените разходи, намалени с приходите, свързани с тези разходи за съответния месец.

За социалните разходи за допълнително социално осигуряване и застраховка „Живот“, данъчната основа е превишението над 60 лв. за всяко наето

лице на месец. Ако обаче ЮЛНЦ има към момента на начисляване на разходите подлежащи на принудително изпълнение публични задължения (напр. за данъци и задължителни осигуровки), с данък върху разходите се облага целия размер на начислените социални разходи.

За социалните разходи за ваучери за храна, данъчната основа е отново превишението над 80 лв.¹ за всяко лице на месец. Ако обаче не са спазени условията за разходи за ваучери за храна, размерът на облагаемата основа е целият размер на начислените разходи.

Данъчната основа за определяне на данъка върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 4 е сумата на разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, за календарната година.

64. Възможно ли е да има освобождаване от облагане на социалните разходи и при какви условия?

Не се облагат с данък социалните разходи по чл. 204, т. 2, буква „а“, в размер до 60 лв. месечно за всяко наето лице, когато данъчно задължените лица нямат подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на извършване на разходите. В необлагаемата сума от 60 лв. се включват всички разходи по чл. 204, т. 2, б. „а“. Т.е. не е възможно да се правят необлагаеми разходи в размер 60 лв. месечно за доброволно пенсионно осигуряване и още 60 лв. месечно за застраховка „Живот“ например, а общият разход в размер до 60 лв. месечно за лице е необлагаем.

Не се облагат с данък разходите за ваучери за храна в размер до 80 лв. месечно за лице. Разходите за ваучери не се добавят към разходите за допълнителни осигуровки/застраховка „Живот“. Следователно за едно лице може да се ползва облекчението за необлагаеми разходи в размер до 80 лв. месечно за ваучери за храна плюс общо до 60 лв. месечно за някой или за всички от разходите по чл. 204, ал. 2, б. „а“ от ЗКПО (допълнителни пенсионни и здравни осигуровки и/или застраховка „Живот“).

Разходите за ваучери за храна до 80 лв. месечно за едно лице, не се облагат с данък, когато са налице едновременно следните условия:

- договореното основно месечно възнаграждение на лицето в месеца на предоставяне на ваучерите е не по-малко от средномесечното договорено основно възнаграждение на лицето за предходните три месеца;
- данъчно задълженото лице няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на предоставяне на ваучерите;

¹ Чрез Закона за държавния бюджет на Република България данъчно необлагаемият размер на социалните разходи за ваучери за храна за 2022 г. се увеличава от 80 лв. на 200 лв. месечно.

- Ваучерите са предоставени на данъчно задълженото лице от лице, получило разрешение за осъществяване на дейност като оператор от министъра на финансите въз основа на конкурс.

Не се облагат с данък социалните разходи за транспорт на работниците и служителите и лицата, наети по договор за управление и контрол, от местоживеенето до местоработата и обратно, освен когато транспортът е осъществен с лек автомобил или по допълнителни автобусни линии.

Не се облагат с данък социалните разходи за транспорт на работниците и служителите, и лицата, наети по договор за управление и контрол, от местоживеенето до местоработата и обратно и когато транспортът на работниците и служителите се осъществява с лек автомобил до трудно достъпни и отдалечени райони и без извършването на разхода данъчно задълженото лице не може да осигури осъществяването на дейността си.

65. Какво представляват представителните разходи и в кои случаи те подлежат на данъчно облагане?

Представителните разходи не са дефинирани в ЗКПО. Ето защо те следва да се схващат в техния общо употребим смисъл.

ЮЛНЦ ще бъде задължено за данъка върху представителните разходи, когато осъществява стопанска дейност и представителните разходи са свързани със стопанската дейност. Ако представителните разходи не са свързани със стопанската дейност на ЮЛНЦ, те не се признават за данъчни цели, а данък върху тези разходи не се дължи.

66. Ако сдружение плати официална вечеря на членовете на УС със средства от членски внос, тези разходи ще подлежат ли на облагане?

Не. В този пример разходът за вечеря първо не е представителен, защото вечерята е само за членовете на УС и второ, разходите са за сметка на членския внос, т.е. не са свързани с приходи от стопанска дейност. Следователно ЮЛНЦ не дължи данък върху представителните разходи.

67. Как се изчислява дължимия данък върху представителните разходи?

Данъчната основа за данъка върху представителните разходи, свързани със стопанската дейност са начислените разходи през даден месец. Ставката на данъка е 10 на сто.

68. ЮЛНЦ дължи ли данък върху разходите, свързани с разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване

активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, за календарната година? Как се изчислява размера на данъка?

Данъчната основа за определяне на данъка върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 4 е сумата на разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал, за календарната година.

За превозни средства:

При определяне на данъчната основа за разходите в натура, свързани с превозни средства, разходите се отнасят към личното ползване, като общият размер на всички разходи, свързани с превозното средство, се умножи:

1. по съотношението:

а) между изминатите за лично ползване километри и общите изминати километри от съответното превозно средство, или

б) между часовете на лично ползване на превозното средство и общите часове на използване на превозното средство, или

2. по 50 на сто.

Разходите, свързани с експлоатация на превозни средства, които се използват както за дейността, така и за лично ползване, се признават за данъчни цели и когато не е издаден пътен лист или друг подобен документ, когато при определяне на данъчната основа за облагане с данък върху разходите се ползва съотношението 50:50.

За недвижими имоти:

При определяне на данъчната основа за разходите в натура, свързани с недвижимо имущество, когато те не могат да бъдат разпределени чрез измерване, разходите се отнасят към личното ползване, като общият размер на всички разходи, свързани с недвижимото имущество, се умножи по съотношението:

1. между площта, използвана за лично ползване, и общата площ на съответното недвижимо имущество, или

2. между часовете на лично ползване на съответното недвижимо имущество и общите часове на използване на недвижимото имущество.

За други активи:

При определяне на данъчната основа за разходите в натура, свързани с активи, извън посочените по-горе, данъчната основа е 20 на сто от общия размер на всички разходи, свързани със съответния актив, освен ако данъчно задълженото лице не обоснове документално друг размер на основа.

Разходите могат да се облагат по избор на ЮАНЦ или съгласно разпоредбите на ЗДДФЛ поименно за всеки служител или съгласно ЗКПО за всички служители без изключения. Ако е избрано облагане съгласно ЗКПО данъчната ставка на данъка върху разходите лично ползване е 3 на сто (чл. 216, ал. 2 от ЗКПО).

69. Деклариране и внасяне на данъка върху разходите. Срокове

Данъкът върху разходите се декларира с ГДД, която се подава до 30 юни на следващата година и се внася в същия срок.

70. Ако ЮАНЦ наеме по граждански договор чуждестранен експерт/чуждестранна фирма, дължи ли някакъв данък за платеното възнаграждение?

Ако възнаграждението, което получава чуждестранният експерт е платено за извършена консултантска услуга – техническа услуга, дефинирана в разпоредбата на § 1, т. 9 от ДР на ЗКПО, то на основание чл. 195, ал. 1 във връзка с чл. 12 от ЗКПО, ЮАНЦ е длъжно да удържи данък при източника, който е окончателен. Данък се дължи, независимо дали средствата за възнаграждението са от нестопанската или от стопанската дейност на ЮАНЦ.

71. Как се изчислява в този случай дължимия данък?

Данъкът при източника се начислява и удържа върху brutната сума на възнаграждението и се внася в бюджета в срок до три месеца след месеца на начисляването, ако чужденец не е установен в България и е от гържава, с която България има подписана Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане (СИДДО).

Повечето СИДДО, сключени от България предвиждат освобождаване от този данък в България. Това освобождаване обаче не се прилага автоматично по силата на СИДДО. Ако възнаграждението изплатено на това лице в рамките на една година не надхвърли 500 000 лв., за да приложи освобождаване по СИДДО, ЮАНЦ следва да се набави с удостоверение за местно лице за данъчни цели на другата гържава, издадено от данъчната администрация на тази друга гържава, както и с подписана от лицето декларация за действителен притежател на този доход.

За случаите на възнаграждение над прага от 500 000 лв. (макар и по-скоро теоретични) се следва специална процедура за получаване на разрешение за прилагане на СИДДО от НАП по реда на чл. 135 и следващите от ДОПК.

Ако ЮАНЦ не удържи данъка при начисляване на възнаграждението, то е солидарно отговорно с чуждестранния експерт за този данък. Ако ЮАНЦ

поеме този данък за своя сметка, то тогава разхода за данъка при източника няма да се признае за целите на корпоративния данък.

Авансовете плащания не подлежат на облагане с данък при източника.

72. Удостоверение за удържан данък върху доходите на чуждестранни лица

Чуждестранното лице, за чиято сметка е удържан данъка при източника има право да иска от НАП издаване на удостоверение за платения данък. Целта е на база на това удостоверение да иска кредитиране с размера на платения в България данък (или освобождаване от данък) на подобни данъци, които дължи в държавата, на която е местно лице. Следва обаче да се има пред вид, че ако СИДДО предвижда, че възнаграждението за консултантски услуги подлежи на облагане в другата държава, а в България е удържан данък, то тогава другата държава може да откаже на консултанта кредитиране (освобождаване) на данъка, удържан в България.

73. Деклариране и внасяне на данъка

ЮЛНЦ подава тримесечна декларация до края на месеца следващ тримесечието само ако е удържало данъци при източника през това тримесечие. Данъкът се внася в същия срок.

Когато обаче се прилага опростеният рег без искане на разрешение от НАП за прилагане на СИДДО, платецът на доходи е задължен да декларира до 31 март на следващата година размера на изплатените доходи и на предоставените данъчни облекчения. Декларирането се извършва чрез подаване на декларация (по чл. 142, ал. 5 от ДОПК) в териториалната дирекция, където е регистриран или подлежи на регистрация платецът на доходите.

74. Има ли ЮЛНЦ задължение да внася данък, когато плаща наем за ползване на офис?

Да, ЮЛНЦ следва да внасят данък върху платения наем, ако наемодателят им е чуждестранно лице или местно физическо лице. Данъкът се удържа при плащането на наема и е в размер 10 на сто върху платената сума, като се приспадат 10 на сто нормативно признати разходи. Удържаният данък се внася до края на месеца следващ тримесечието, през който данъкът е удържан. ЮЛНЦ, което плаща наема и внася данъка, е задължено да издава за изплатения наем и за удържания данък „Сметка за изплатени суми“ и „Служебна бележка“ по образци, които предоставя на наемодателя.

ЮЛНЦ, платци на наеми на физически лица, следва да ги включват в справката по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ, за изплатените доходи на физически лица през данъчната година.

75. Как се третираат разходите за командировки?

За целите на облагането с корпоративен данък на ЮЛНЦ се признават счетоводните разходи за пътуване и престой на физически лица, които са в трудови правоотношения с ЮЛНЦ или са наети от него по извънтрудови правоотношения, когато пътуването и престоят са извършени във връзка със стопанската дейност на ЮЛНЦ (чл. 33, ал. 1 от ЗКПО).

Ето защо разходите, свързани с командироването на доброволец, нает по граждански договор, доколкото най-вероятно няма да са свързани със стопанската, а с нестопанската дейност на ЮЛНЦ, не би следвало да се признават при определяне на данъчната основа по ЗКПО, а следва да се признаят като счетоводен разход срещу съпоставимите приходи от нестопанската дейност.

За целите на ЗКПО, чл. 33 не поставя ограничение за размера на разходите за пътуване и престой. Изисква се обаче тези разходи да са свързани със стопанската дейност и да са документално обосновани. Ето защо дневните пари например могат да превишават размерите, предвидени в Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки в страната и чужбина, ако размерът им е документално обоснован и пътуването е свързано с дейността.

Следва обаче да се има пред вид, че когато дневните пари надвишат двукратния размер, определен по цитираните наредби, превишението представлява доход за лицето, наето по трудово правоотношение, който доход подлежи на облагане по ЗДДФЛ. Превишението следва да се включи в облагаемия доход, начислен за съответния месец на работника или служителя.

Разходите за командировки на лица, наети по граждански договор представляват доход за лицето и следва да се прибавят към договореното възнаграждение и съответно обложат по ЗДДФЛ, освен ако в договорът между страните изрично не е записано, че те са за сметка на възложителя ЮЛНЦ. В този случай обаче изпълнителят трябва да може да представи съответните разходооправдателни документи на името на ЮЛНЦ

ЧАСТ III. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ДАРЕНИЯТА

76. Как се доказва направено, съответно получено от ЮЛНЦ дарение пред органите на НАП?

Дарението е правна сделка, по силата на която дарителят преотстъпва веднага и безвъзмездно имуществено право на надарения, а той го приема. Дарението е уредено в чл. 225–227 от Закона за задълженията и договорите. Съществено при дарението е, че то е безвъзмезден договор, т.е. отсъства насрещен еквивалент на подареното.

Законът не изисква никаква форма за действителност на договора за дарение, освен ако предмет на дарението не е недвижим имот или автомобил например. В първият случай, за да е валидно дарението е необходимо то да е извършено чрез нотариален акт, а във втория случай, чрез писмен договор с нотариална заверка на подписите на страните.

За доказване на договорите за дарение, следва да се имат пред вид и разпоредбите на Гражданският процесуален кодекс, съгласно които за доказването на договори на стойност над 5000 лв. не се допускат свидетелски показания. Следователно за доказване на даренията могат да се използват и свидетелски показания, освен ако сумата или стойността на дарението не надхвърля 5000 лв. На практика обаче, макар и да няма изискване за форма за доказване на даренията, подходът на органите на НАП е изключително формален. Ето защо се препоръчва всяко дарение да бъде максимално подробно документирано чрез писмен документ, в който се индивидуализират подробно страните и предмета на дарението.

77. Трябва ли ЮЛНЦ да открие отделна/специална сметка, по която да постъпват направените дарения?

Такова изискване няма, но ако вашата организация често набира много на брой дарения все пак е препоръчително да се откриват специални сметки за това. Така от една страна ще се улесни контрола върху разходването на набраните средства за обявените цели, а от друга органите на НАП ще могат по-лесно да разграничат средствата от дарения от приходите от стопанска дейност, ако има такива.

78. Ако ЮЛНЦ използва получените дарения за цели, различни от декларираните, има ли някакво ограничение за това?

По принцип правила за разходването на средствата на ЮЛНЦ са предвидени единствено по отношение на ЮЛНЦ, регистрирани в обществена

полза. Законът за ЮАНЦ предвижда, че тези лица могат безвъзмездно да разходват имущество и да осъществяват дейността, насочена за постигане на целите, определени по реда на този закон.

Подборът на лицата и начинът на тяхното подпомагане от ЮАНЦ за осъществяване на общественополезна дейност, се извършват в зависимост от целта и финансовите възможности на юридическото лице с нестопанска цел съгласно обявения ред и правилата за осъществяване на дейността му.

В определени случаи се изисква мотивирано решение за разходване на средства, прието с квалифицирано мнозинство на върховния орган на ЮАНЦ. Така например за безвъзмездно разходване на имуществото на ЮАНЦ за осъществяване на общественополезна дейност е необходимо мотивирано решение, взето от върховния орган на организацията с мнозинство 2/3 от всички негови членове, когато е в полза на:

1. лица от състава на другите му органи и техните съпрузи, роднините им по права линия – без ограничение, по сребрена линия – до четвърта степен, или по сватовство – до втора степен включително;

2. лица, били в състава на управителните му органи до 2 години преди датата на вземане на решението;

3. юридически лица, финансирали организацията до 3 години преди датата на вземане на решение;

4. юридически лица, в които посочените лица в т. 1 и 2 са управители или могат да наложат или възпрепятстват вземането на решения;

5. политически партии, в ръководните и контролните органи на които участват членове на ръководни и контролни органи на юридическите лица с нестопанска цел.

ЮАНЦ за осъществяване на общественополезна дейност не може да сключва сделки с лицата по т. 1, както и с юридически лица, в които посочените лица са управители или могат да наложат или възпрепятстват вземането на решения, освен ако сделките са в очевидна полза на ЮАНЦ за осъществяване на общественополезна дейност или са сключени при общи условия, които са публично обявени.

79. Ако организация набира гарения по електронен път (e-pay), трябва ли да представя документи пред НАП, които доказват, че набраните средства са от гарения?

Да. Органите на НАП имат право да изискват всякакви доказателства, че получените суми са от гарения. Ето защо при набиране на гарения по електронен път би било удачно да съществува възможност за гарителя

да изпрати имейл за потвърждаване на гаранцията с трите си имена, ЕГН и адрес на електронна поща. Разбира се трябва да бъдат представени и съответните гаранции от страна на ЮАНЦ за защита на личните данни на дарителите.

80. Ако ЮАНЦ има каса за събиране на дарения, как следва документално да се оформи тази дейност и получените средства? От данъчна гледна точка, има ли значение дали ЮАНЦ е в обществена или в частна полза?

Много често ЮАНЦ набират дарения чрез използване на каси, като обикновено сумите са в незначителен размер, но пък дарителите са много на брой. В тези случаи би било удачно да се изготвят от ЮАНЦ дневници/книги на дарителя, в които лицата да вписват своите имена и сумата с оглед улесняване на контрола от страна на органите по приходите. От гледна точка на признаване на данъчната преференция за дарителя може да му се издава „Удостоверение на дарителя“ или квитанция за извършено дарение с наименованието, адреса, печата и БУЛСТАТ на ЮАНЦ, както и подпис на лицето, което го представлява, а също и вписана сумата, която се дарява, като се запазва един екземпляр и от ЮАНЦ. Също така би могло да се изготвя двустранен протокол за извършено, съответно прието дарение, с който страните и предметът на дарението да бъдат подробно индивидуализирани.

Чл. 23, т. 4 от ЗДДФЛ изисква като условие за ползване на данъчните облекчения за дарение по този закон да се предоставят копия на документи, удостоверяващи, че дареното лице е от изброените в чл. 22 и че предметът на дарението е получен – за данъчното облекчение по чл. 22.

От гледна точка на ЮАНЦ, за да се документират приходите от набраните по този начин дарения, би било удачно да се състави протокол от комисия, която е установила постъпилите по този начин суми.

От данъчна гледна точка, документирането на дарения в полза на ЮАНЦ в частна и обществена полза не би следвало да се различава.

81. Има ли предвидени облекчения за дарения на ЮАНЦ, кой може да ги ползва и как?

ЗКПО и ЗДДФЛ предвиждат данъчни облекчения за дарители ЮЛ и ФЛ под формата на намаление на облагаемата основа с разходите за дарение до определен размер. За да се ползват тези данъчни облекчения, даренията трябва да бъдат направени в полза на организации и лица, изчерпателно изброени в закона при спазване на определени условия.

82. Облекчения за гарителни – юридически лица

Съгласно чл. 31 от ЗКПО, на задължените за корпоративния данък ЮЛ се признават счетоводни разходи за гарения в общ размер до 10 на сто от положителния счетоводен финансов резултат (счетоводната печалба), когато разходите за гарения са направени в полза на:

1. здравни и лечебни заведения;
2. социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа съгласно Закона за социалните услуги, както и на Агенцията за социално подпомагане и на фонд „Социална закрила“ към министъра на труда и социалната политика;
3. детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии;
4. бюджетни предприятия по смисъла на Закона за счетоводството;
5. регистрирани в страната вероизповедания;
6. специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания, вписани в регистъра по чл. 83 от Закона за хората с увреждания, както и в полза на Агенцията за хората с увреждания;
7. хора с увреждания, както и за технически помощни средства за тях;
8. лица, пострадали при бедствия по смисъла на Закона за защита при бедствия, или на семействата им;
9. Българския Червен кръст;
10. социално слаби лица;
11. деца с увреждания или без родители;
12. културни институти или за целите на културния, образователния или научния обмен по международен договор, по който Република България е страна;
13. юридически лица с нестопанска цел със статут в обществена полза, с изключение на организации, подпомагащи културата по смисъла на Закона за меценатството;
14. Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“;
15. комуни за лечение на наркозависими, както и на наркозависими лица за тяхното лечение;
16. Детския фонд на Организацията на обединените нации (УНИЦЕФ);
17. социални предприятия, вписани в регистъра на социалните предприятия, за осъществяване на социалната им дейност и/или за постигане на социалните им цели.

В по-голям размер, до 50 на сто от счетоводната печалба, се признават разходи за гарения, направени в полза на Националната здравноосигурителна каса – за дейности във връзка с лечението на деца, финансирани с

трансфери от бюджета на Министерството на здравеопазването, и Център за асистирана репродукция.

Данъчният закон насърчава и меценатството като признава счетоводните разходи за безвъзмездно предоставената помощ при условията и по реда на Закона за меценатството в размер до 15 на сто от счетоводната печалба.

В пълен размер се признават разходите за гарения на компютри и периферни устройства за тях, които са произведени до една година преди датата на гарението, направени в полза на български училища, включително висши училища.

Следва да се има пред вид обаче, че общият размер на признатите разходи за гарения, изброени по-горе не може да превишава 65 на сто от счетоводната печалба.

Ако при проверка или ревизия от НАП се установи, че с гарението се облагодетелстват пряко или косвено ръководителите, които го отпускат, или тези, които се разпореждат с него, или са налице доказателства, че предметът на гарението не е получен, разходът за гарение няма да бъде признат и ще формира постоянна положителна данъчна разлика, т.е. никога няма да бъде признат за данъчни цели. Това означава че ще трябва да се заплати данък от 10% върху размера на гарението или частта от гарението, с която е намален финансовия резултат.

За всички случаи на гарение, извън изброените в чл. 31 от ЗКПО разходите за гарение не се признават и формират постоянна положителна данъчна разлика.

83. Облекчения за гарители – физически лица

Законодателят е следвал аналогичен подход и при данъчните облекчения за гарители – ФЛ (чл. 22 от ЗДДФЛ). Условията са аналогични с тези по чл. 31 от ЗКПО, но съществуват и някои различия. Основната разлика обаче е, че за ФЛ законът допуска в общия случай признаване на разход за гарение до 5 на сто от общата сума на данъчните основи по ЗДДФЛ. Това облекчение се допуска за гарения в полза на:

1. здравни заведения по чл. 21, ал. 2, т. 1–3 от Закона за здравето;
2. лечебни заведения;
3. социални услуги за резидентна грижа съгласно Закона за социалните услуги, както и на Агенцията за социално подпомагане и на Фонд „Социална закрила“ към министъра на труда и социалната политика;
4. детски ясли, детски градини, училища, висши училища или академии;
5. бюджетни предприятия по смисъла на Закона за счетоводството;

6. регистрирани в страната вероизповедания;

7. специализирани предприятия или кооперации на хората с увреждания, вписани в регистъра по чл. 83 от Закона за хората с увреждания, както и в полза на Агенцията за хората с увреждания;

8. Българския Червен кръст;

9. културни институти, читалища, както и за целите на културния, образователния или научния обмен по международен договор, по който Република България е страна;

10. юридически лица с нестопанска цел със статут в обществена полза, с изключение на организации, подпомагащи културата по смисъла на Закона за меценатството;

11. фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“;

12. комуни за лечение на наркозависими;

13. детския фонд на Организацията на обединените нации (УНИЦЕФ).

Даренията за култура се насърчават с признаване на разход до 15 на сто. Признатият разход за дарение е до 50 на сто, когато дарението е в полза на Националната здравноосигурителна каса – за дейности във връзка с лечението на деца, финансирани с трансфери от бюджета на Министерството на здравеопазването, и/или Център за асистирана репродукция.

Както и за ЮЛ, общият размер на данъчното облекчение за дарения не може да превишава 65 на сто от сумата от годишните данъчни основи на ФЛ.

По принцип данъчните облекчения по ЗДДФЛ се ползват с подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50, към която се прилагат копия на документи, удостоверяващи, че дареното лице е от изброените в чл. 22 и че предметът на дарението е получен.

Съгласно чл. 49 от ЗДДФЛ, за лицата, които работят само по трудово правоотношение, данъчното облекчение за дарение може да се ползва и чрез работодателя, при изчисляване на годишния размер на дължимия данък, при условие че работникът/служителят предоставят на своя работодател в срок от 30 ноември до 31 декември на данъчната година копия на документи, удостоверяващи, че надареното лице е от изброените в чл. 22 на ЗДДФЛ и че предметът на дарението е получен.

84. Ако български гражданин или фирма направят дарение на чуждестранна неправителствена организация, може ли и при какви условия да ползва данъчни облекчения в България?

За да премахне дискриминацията по отношение на бенефициентите на дарения и с оглед правилата на Общия европейски пазар, в сила от 1 януари 2010 г., законодателят допусна ползването на облекчения и за дарения,

направени в полза на идентични или сходни на изброените в чл. 31, ал. 1–4 от ЗКПО и чл. 22, ал. 1 от ЗДДФЛ лица, установени във или граждани на друга страна член на Европейския съюз или на държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Отново обаче нормите на двата закона, макар и да се отнасят за идентични случаи и да имат една и съща цел, не са синхронизирани. ЗКПО например изисква, за да се признае направеният разход за дарение в полза на тези лица, лицето, направило дарението, да притежава официален легализиран документ, удостоверяващ статута на получателя на дарението, издаден или заверен от компетентен орган на съответната чужда държава и неговия превод на български език, извършен от заклет преводач. ЗДДФЛ не поставя таква изискване, но на практика може да се предполага, че органите на НАП ще прилагат това изискване и към физическите лица на база правомощията им да изискват доказателства за направеното дарение.

85. Ако чуждестранен гражданин или организация направи дарение на българско ЮЛНЦ, дължи ли то някакви данъци за полученото дарение?

В този случай ЮЛНЦ ще дължи данък дарение по ЗМДТ, освен ако не е регистрирано в обществена полза или не получава субсидии от държавния бюджет (виж Част V).

86. Ако дарението не е в пари, как се преценява каква е неговата стойност?

ЗДДФЛ изисква, когато дарението е в непарична форма, неговият размер да се определи по цената на придобиване, отразена в документите за придобиване на предмета на дарението от дарителя, ако придобиването е станало до три месеца преди датата на дарението. В останалите случаи размерът на дарението е пазарната цена към датата на предоставяне на предмета на дарението. За дата на извършване на дарението се смята датата на придобиване на дарението от дареното лице.

По ЗКПО стойността на дарението е размерът на отчетения разход за направеното дарение.

87. Как се определя размерът на облекчението, което може да се ползва?

Размерът на облекчението е предвиден в закона. В общия случай финансовият резултат на ЮЛ-дарител може да се намали с разходите за позволените дарения в размер до 10 на сто от счетоводната печалба (15 на сто, 50 на сто в останалите случаи). Като цяло обаче признатите разходи за дарение не могат да превишават 65 на сто от счетоводната печалба.

За ФЛ-дарител се признават разходи за позволените дарения в общия случай до 5 на сто от всички данъчни основи, като отново общия размер на разходите за дарения не може да превишава 65 на сто от сумата на всички данъчни основи.

Пример:

Физическо лице, което работи по граждански договор има облагаем доход за 2022 г. в размер 10 000 лв. след приспадане на нормативно признатите разходи и на задължителни и доброволни осигурителни вноски (пенсионните, здравни и други осигуровки, които лицето е задължено да прави по закон за своя сметка и евентуално на вноски за допълнително доброволно пенсионно, здравно осигуряване или премии по застраховки „Живот и рента“ и застраховки Живот, свързани с инвестиционен фонд). Това лице няма други доходи, напр. от трудово правоотношение или наем и т.н., т.е. сборът от облагаемите основи за него е единствено тези 10 000 лв. С оглед коментираните разпоредби, това лице може да ползва облекчение за дарение на стойност максимум 500 лв. (5% X 10 000 лв.) в полза на ЮЛНЦ, регистрирано в обществена полза. На следващо място това физическо лице може да ползва облекчение за дарение в полза на Националната здравноосигурителна каса – за дейности във връзка с лечението на деца, в размер не повече от 5000 лв. (50% X 10 000 лв.). И на трето място физическото лице може да се възползва от правото си да направи дарение за култура в размер, който не може да превиши 15 на сто от облагаемата основа, т.е. 1500 лв. (15% X 10 000 лв.).

В конкретният пример разходите за дарения възлизат на 7000 лв. Както и в хипотезите по ЗКПО, така и тук обаче общият размер на разходите за дарения не може да надвишава 65 на сто от облагаемия доход. В нашия пример разходите за дарение не могат да надвишат 6500 лв. (65% X 10 000 лв.). Следователно лицето следва да изчисли дължимият годишен данък върху облагаема основа в размер на 3500 лв. (10 000 – 6500), а не върху 3000 лв. (10 000 – 7000).

ЧАСТ IV. ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА ЮЛНЦ ПО ЗДДС

88. При какви условия ЮЛНЦ са длъжни да се регистрират по ДДС?

Местните ЮЛНЦ подлежат на задължителна регистрация по ЗДДС в следните случаи:

- При достигане на облагаем оборот от 50 000 лв. в рамките на 12 последователни месеца. В облагаемия оборот не се включват освободените доставки;
- При доставка на услуги с място на изпълнение на територията на друга държава членка, при което данъкът е дължим от получателя (например доставка на консултантска услуга от ЮЛНЦ установено в България на данъчно задължено лице установено в Германия);
- При получаване на услуги, когато доставчикът е данъчно задължено лице, което не е установено в България и доставката е с място на изпълнение в страната, при което данъкът е дължим от получателя (например, когато българско ЮЛНЦ заплаща за рекламни услуги в чуждестранна социална мрежа);
- При осъществяване на вътреобщностни придобивания на стойност над 20 000 лв.

Лицата, които са регистрирани на основание доставка/получаване на услуги, както и за вътреобщностни придобивания не начисляват ДДС за другите си доставки. Това означава, че ако за тях възникне задължение за задължителна регистрация (облагаем оборот над 50 000 лв.) или при регистрация по избор следва да се подадат заявление за регистрация в съответните срокове.

89. Възможно ли е ЮЛНЦ да се регистрира по ДДС и без да са налице тези условия? В кои случаи това би било подходящо? (доброволна регистрация)

Всяко данъчно задължено лице може да се регистрира по ЗДДС и преди да са възникнали условия за задължителна регистрация. Регистрацията по избор ще е подходяща в случаите, когато ЮЛНЦ очаква да извършва облагаема стопанска дейност и съответно да закупува стоки и услуги във връзка с извършването на тази дейност. След като бъде регистрирано по ЗДДС ЮЛНЦ ще има право на данъчен кредит по отношение на стоките и услугите, свързани с облагаемата му дейност, освен ако доброволната регистрация не е на основание чл. 100, ал. 2, т.е. за вътреобщностни придобивания. Следва да се има предвид, че лицата, които са се регистрирали по избор нямат право на deregистрация по избор в продължение на 24 ме-

сеца, считано от началото на календарната година, следваща годината на регистрацията по ЗДДС.

90. Каква е процедурата за задължителна и доброволна регистрацията?

Процедурата за регистрацията по ЗДДС предвижда подаване на заявление за регистрацията в компетентната териториална дирекция на НАП. Сроковете за подаване на заявление са както следва:

- В случаите, когато е достигнат облагаем оборот от 50 000 лв. за период от 12 последователни месеца – в 7-дневен срок от изтичането на данъчния период (месеца), през който е достигнат оборота;

- В случаите, когато е достигнат облагаем оборот от 50 000 лв. за период от 2 последователни месеца – в 7-дневен срок от датата, на която е достигнат оборота;

- В случаите на доставка на услуги с място на изпълнение на територията на друга държава членка – не по-късно от 7 дни преди датата, на която данъкът за доставката става изискуем (авансово плащане или данъчно събитие);

- При получаване на услуги, когато доставчикът е данъчно задължено лице, което не е установено в България и доставката е с място на изпълнение в страната, при което данъкът е дължим от получателя – не по-късно от 7 дни преди датата, на която данъкът за доставката става изискуем (авансово плащане или данъчно събитие). В този случай данъчната основа на получената услуга подлежи на облагане с данък;

- В случаите на задължение за регистрацията поради осъществяване на вътреобщностни придобивания на стойност над 20 000 лв. – не по-късно от 7 дни преди датата на възникване на данъчното събитие за придобиването, с което общата стойност на облагаемите вътреобщностни придобивания надвиши 20 000 лв. Същевременно и вътреобщностното придобиване, с което се надхвърли посочения праг, подлежи на облагане с ДДС;

- При регистрацията по избор (доброволна регистрацията) лицето решава кога да подаде заявлението за регистрацията.

След подаване на заявлението за регистрацията органът по приходите следва да извърши проверка на основанието за регистрацията. Продължителността на тази проверка е 7 дни в зависимост от основанието за регистрацията. В срок от 7 дни от приключване на проверката органът по приходите издава акт, с който извършва или мотивирано отказва да извърши регистрацията.

В случаите на задължителна регистрацията за вътреобщностни придобивания или извършване/предоставяне на услуги регистрацията следва да бъде извършена в 3-дневен срок от подаване на заявлението за регистрацията по ЗДДС.

За дата на регистрацията по ЗДДС се смята датата на връчване на акта за регистрацията.

Следва да се има предвид, че служебна регистрацията по ЗДДС може да се извърши, когато орган по приходите установи, че ЮЛНЦ не е изпълнило в срок задължението си за подаване на заявление за регистрацията. В този случай ЮЛНЦ ще дължи ДДС за извършените от него облагаеми доставки и облагаеми вътрешностни придобивания за следните периоди:

- от изтичането на срока за подаване на заявление за регистрацията до датата, на която е регистрирано от органа по приходите;
- от изтичането на срока за подаване на заявление за регистрацията до датата, на която са отпаднали основанията за регистрацията.

91. Ако ЮЛНЦ – доставчик на социални услуги, получи гържавно или общинско финансиране за предоставяне на социалните услуги, това има ли отношение към ДДС?

Ако ЮЛНЦ предоставя социални услуги съгласно разпоредбите на Закона за социалните услуги, полученото финансиране за извършването на тези услуги не следва да се разглежда като възнаграждение по доставката. Ако например община предостави средства на ЮЛНЦ за извършване на социални услуги, няма да има доставка от гледна точка на ЗДДС, тъй като общината няма да е реалния получател на услугите. Превеждането на парични средства от общината към ЮЛНЦ, което се явява доставчик на посочените социални услуги представлява плащане от трета страна за тези доставки. Тъй като липсва доставка за целите на ЗДДС между ЮЛНЦ и общината, фактура не трябва да се издава и ДДС не следва да се начислява. Получаването на парични средства следва да се документира с първичен счетоводен документ, съдържащ реквизитите по чл. 7, ал. 1 от Закона за счетоводството.

92. Ако ЮЛНЦ получава само грантове, подлежи ли на регистрацията по ДДС?

Доколкото грантовете са предназначени за покриване на разходи те не следва да се включват в облагаемия оборот на ЮЛНЦ, който да говеде до основание за задължителна регистрацията по ЗДДС.

93. Ако ЮЛНЦ получава само гарения и членски внос, подлежи ли на регистрацията по ДДС?

Ако ЮЛНЦ извършва набиране на средства чрез членски внос или гарения, използвани за постигане на цели, които си поставя като такова лице

и доколкото това не води до нарушаване правилата на конкуренция, това набиране на средства следва да се третира като освободена доставка.

94. Ако фирма, регистрирана по ЗДДС гару компютри на ЮЛНЦ, какво би било третирането по ДДС на гвете лица?

Ако фирмата, която гарява компютрите е ползвала ганъчен кредит при закупуването им, то при извършването на гаранение следва да начисли ДДС в размер на ползвания ганъчен кредит. В този случай ДДС се начислява от доставчика с издаване на протокол, който се включва в дневника за продажбите и справка-декларацията по ЗДДС през периода, през който е издаден протокола.

В случай че фирмата, която гарява компютрите, не е ползвала ганъчен кредит при закупуването им, то гаранцията няма да бъде приравнено на възмездна доставка и ДДС не следва да се начислява.

95. Ако регистрирано по ДДС ЮЛНЦ продава картички като част от кампания за набиране на средства, приходите ще се вземат ли предвид по отношение на регистрацията по ДДС?

Доколкото продажбата на картички е свързана с набиране на средства, използвани за дейността или за постигане на поставените цели на ЮЛНЦ, то тогава осъществяваните продажби не подлежат на облагане с ДДС. Ако обаче ЮЛНЦ изцяло или частично е ползвало ганъчен кредит при закупуването на стоки и услуги, свързани с продажбата на картичките, то тогава ЮЛНЦ дължи ДДС в размер на ползвания ганъчен кредит. В този случай ДДС се начислява с издаване на протокол.

96. Какво се включва в чл. 44 от ЗДДС? Ако ЮЛНЦ извършва свързана стопанска дейност, тя би ли се третирила като освободена по смисъла на чл. 44?

За да бъде класифицирана една доставка като освободена доставка с нестопански характер съгласно чл. 44 от ЗДДС следва да бъдат изпълнени кумулативно следните условия:

- Доставчик на услугата следва да е организация, която не е търговец, поставяща си цел от политически, синдикален, религиозен патриотичен, философски, филантропски граждански характер или организация по чл. 39, 40, 41, 42 от ЗДДС;²

² Определени в ЗДДС организации извършващи доставки, свързани със здравеопазване, социални грижи и осигуряване, образование, спорт, физическо възпитание, култура, вероизповедания.

- Доставка на следва да е във връзка с прояви за набиране на средства, използвани за дейността на лицата. В случаите на организации от политически, синдикален, религиозен патриотичен, философски, филантропски, граждански характер доставката може да бъде и във връзка с постигане на поставените цели или доставка на стоки и предоставяне на услуги на членовете им срещу членски внос;

- Доставките не водят до нарушаване на правилата на конкуренцията.

На базата на посоченото може да се заключи, че ако ЮЛНЦ извършва доставки на стоки и/или услуги, които са свързани с постигането на целите, които си е поставило и доколкото не нарушава правилата на конкуренцията, тези доставки следва да се третират като такива с нестопански характер и съответно да бъдат освободени от облагане с ДДС. За да може да се направи преценка относно това доколко извършваните доставки са свързани с целите на ЮЛНЦ следва във всеки конкретен случай да се анализират договорните отношения на ЮЛНЦ, отнасящи се до стопанската му дейност, както и съответствието им с поставените цели в устава на ЮЛНЦ. Ако доставките водят до нарушаване на правилата на конкуренцията и/или не са свързани с осъществяване на поставените цели от ЮЛНЦ, то те следва да се третират като облагаеми.

97. Ако ЮЛНЦ, което не е регистрирано по ДДС, купи стоки за над 20 000 лева от страна от ЕС, има ли задължения за регистрация по ЗДДС?

Съгласно чл. 99 от ЗДДС на регистрация подлежи всяко данъчно задължено и данъчно задължено юридическо лице, което не е регистрирано по ЗДДС на друго основание и извърши вътреобщностно придобиване на стоки, когато общата стойност на облагаемите вътреобщностни придобивания за текущата календарна година надвишава 20 000 лв. В този случай задължение за подаване на заявление за регистрация възниква не по-късно от 7 дни преди датата на възникване на данъчното събитие за придобиването, с което общата стойност на облагаеми вътреобщностни придобивания надвиши 20 000 лв. Вътреобщностното придобиване, с което се надхвърли посочения праг, подлежи на облагане с ДДС.

Пример:

ЮЛНЦ очаква да извърши следните вътреобщностни придобивания през 2022 г.:

- 10 февруари – придобива стоки от Германия на стойност 10 000 лв.
- 15 април – придобива стоки от Унгария на стойност 7000 лв.
- 8 май – придобива стоки от Финландия на стойност 15 000 лв.
- 4 юни – придобива стоки от Италия на стойност 5000 лв.

В този случай прагът от 20 000 лв. се преминава с третото

вътреобщностно придобиване на стоки (от Финландия). При тази фактическа обстановка заявлението за регистрация по ЗДДС следва да се подаде не по-късно от 1 май 2012 г., т.е. 7 дни преди датата на възникване на данъчното събитие за придобиването, с което общата стойност на облагаемите вътреобщностни придобивания надвишава 20 000 лв. При това на облагане с ДДС подлежат както третото (от Финландия), така и четвъртото (от Италия) вътреобщностно придобиване на стоки.

ЮЛНЦ, за което е регистрирано по ЗДДС на основание вътреобщностно придобиване и за което възникнат основания за задължителна регистрация или регистрация по избор, се регистрира по реда и в сроковете за задължителна регистрация или регистрация по избор.

98. Има ли значение с каква цел се купуват стоките (да бъдат гарени впоследствие или проагени), както и гали ЮЛНЦ извършва стопанска дейност и гали е регистрирано по ДДС?

ЮЛНЦ, което е регистрирано по ЗДДС може да ползва право на данъчен кредит само в случай че стоките са предназначени за извършване на облагаеми доставки. Ако за закупена стока е ползвано право на данъчен кредит и впоследствие стоката бъде гарена е необходимо да бъде направена корекция на ползвания данъчен кредит. Ако ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност и не е регистрирано по ЗДДС, то няма да има право на данъчен кредит при закупуването на стоки, съответно няма да се дължи ДДС и при гарението/продажбата на тази стока. В случая е без значение гали производителят на стоката е от Европейския съюз или извън него.

99. Ако ЮЛНЦ, регистрирано по ДДС гари техника на нерегистрирано ЮЛНЦ, какво е отношението на ЗДДС към сделката? А ако в този случай се касае за продажба?

В случаите когато ЮЛНЦ регистрирано по ЗДДС продава/гарява техника на нерегистрирано ЮЛНЦ са възможни различни варианти от гледна точка на третирането на това гарение от гледна точка на ЗДДС. Ако стоките са използвани за освободени доставки и на това основание не е било упражнено правото на приспадане на данъчен кредит при придобиване на стоките, то в този случай доставката е освободена и ДДС не се дължи. Ако обаче техниката е ползвана за облагаеми доставки и е упражнено право на данъчен кредит при закупуването ѝ, то при гарението/продажбата следва да се направи корекция на ползвания данъчен кредит. В случай че първото ЮЛНЦ е регистрирано само за ВОП, то не би имало правото на данъчен кредит при закупуване на стоката.

Пример:

През 2019 г. регистрирано по ЗДДС ЮЛНЦ закупува два компютъра на обща стойност 3600 лв. (включително 600 лв. ДДС). Тъй ЮЛНЦ е възнамерявало да използва компютрите за дейности, свързани с набиране на средства за целите на дейността, т.е. за освободени доставки, то не е имало право на данъчен кредит. През 2022 г. лицето решава да продаде компютрите на друго ЮЛНЦ. Тъй като при закупуването на компютрите не е ползван данъчен кредит поради ограниченията в ЗДДС, то ЮЛНЦ има право да продаде компютрите на другото ЮЛНЦ без да начислява ДДС.

Пример:

През 2019 г. регистрирано по ЗДДС ЮЛНЦ закупува мултифункционално устройство, включващо принтер, скенер и копирна машина, с които извършва стопанска дейност. Тъй като още при закупуването на устройството лицето е възнамерявало да извършва облагаеми доставки, то е имало право на данъчен кредит и съответно е упражнило това право. Впоследствие през 2022 г. ЮЛНЦ решава да продаде устройството на друго ЮЛНЦ. За тази доставка лицето следва да начисли ДДС, тъй като при закупуването на устройството е ползван данъчен кредит.

100. Ако едно ЮЛНЦ, за което са налице условията за задължителна регистрация по ДДС не я направи, какви са санкциите?

Съгласно чл. 178 от ЗДДС глобата за неподаване в срока на заявление за регистрация по ЗДДС за юридическите лица е в размер от 500 до 5000 лв. Същевременно ако лицето е следвало да начисли ДДС, глобата за не-начисляване на данък в предвидените срокове е в размер на неначисления данък, но не по-малко от 500 лв. (чл. 180, ал.1). Ако данъкът е начислен в срок до 6 месеца от края на месеца, в който данъкът е следвало да бъде начислен глобата е в размер на 5 на сто от данъка но не-по-малко от 200 лв. (чл. 180, ал. 3). В случаите когато лицето е следвало да самоначисли ДДС и за начисления данък има право на пълен данъчен кредит, се наказва с имуществена санкция в размер на 5% от неначисления данък, но не по-малко от 50 лв. Когато данъкът е самоначислен в периода, следващ периода, през който данъкът е следвало да бъде самоначислен, имуществена санкция е в размер до 2% от данъка, но не по-малко от 25 лв.

101. Какви са задълженията на регистрираните по ДДС лица?

Всяко регистрирано по ЗДДС лице има следните задължения:

- Да изготвя справки-декларации, дневници за покупките, дневници за продажбите и да ги подава в НАП до 14 число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят;

- Да отразява изгадените от него или от негово име данъчни документи, както и отчетите за извършените продажби в дневника за продажбите за данъчния период, през който са изгадени;

- Да отразява изгадените документи във връзка с вътреобщностна гоставка, включително за получено плащане в дневника за продажбите за данъчния период, през който данъкът за гоставката е станал изискуем;

- Да отразява получените от него данъчни документи в дневника за покупки най-късно до дванадесетия данъчен период, следващ данъчния период, през който са изгадени;

- Да отразява получените от него кредитни известия в дневника за покупки за данъчния период, през който са изгадени;

- Да внася дължимия ДДС по съответната сметка на НАП до 14 число на месеца следващ месеца, за който се отнасят;

- Да подава VIES декларации за данъчните периоди, през които са осъществени вътреобщностни гоставки, гоставки като посредник в тристранна операция и гоставки на услуги на лица в групи гържави членки, при които данъкът е дължим от получателя;

- Да издава данъчни документи в съответствие с изискванията на ЗДДС (фактури, дебитни/кредитни известия, протоколи, отчети за извършените продажби, касови бележки);

- Да осигурява съхраняването на данъчните документи, изгадени от него или от негово име, както и на всички получени от него данъчни документи до 5 години след изтичане на давностния срок за погасяване на публичното задължение, което документите удостоверяват;

- Да води подробна счетоводна отчетност, която е достатъчна за установяване на задълженията му по ЗДДС от органите по приходите.

В зависимост от основанията, на което дадено лице е регистрирано по ЗДДС са възможни някои облекчения от изброените задължения по-горе. Лицата регистрирани за вътреобщностни придобивания (включително и доброволно регистрираните за вътреобщностни придобивания) могат да не изготвят дневник за покупките, но задължително изготвят дневник за продажбите, в който отразяват единствено документите, изгадени във връзка с извършените вътреобщностни придобивания в България. Лицата регистрирани на основание чл. 97а от ЗДДС също могат да не изготвят дневник за покупките, а в дневника за продажбите отразяват единствено документите, изгадени във връзка с извършените гоставки на услуги по чл.

21, ал. 2 от ЗДДС с място на изпълнение на територията на друга държава членка, както и получените доставки на услуги, за които данъкът е изискуем от получателя по чл. 82, ал. 2, т. 3 от ЗДДС.

102. Може ли да бъде възстановено платеното от ЮЛНЦ ДДС и при какви условия?

ЮЛНЦ може да си възстанови платено ДДС в качеството му на получател на стоки/услуги само ако е регистрирано по ЗДДС. Следва да се има предвид обаче, че нямат право на данъчен кредит лица, регистрирани на някое от следните основания:

- Регистрация поради доставка на услуги с място на изпълнение на територията на друга държава членка, при което данъкът е дължим от получателя;
- Регистрация поради получаване на услуги, когато доставчикът е данъчно задължено лице, което не е установено в България и доставката е с място на изпълнение в страната, при което данъкът е дължим от получателя;
- Регистрация поради осъществяване на вътреобщностни придобивания, включително и доброволна регистрация за вътреобщностни придобивания.

Възстановяването може да се осъществява чрез следните няколко основни подхода:

Право на приспадане на данъчен кредит от ЮЛНЦ, което е регистрирано по ЗДДС

ЮЛНЦ може да приспада данъчен кредит по получени стоки и услуги, ако са изпълнени следните условия:

- Получените стоки и услуги се използват за извършване на облагаеми доставки от страна на ЮЛНЦ;
- ЮЛНЦ притежава данъчен документ, който е съставен в съответствие с изискванията на ЗДДС.

Ако посочените по-горе условия са изпълнени ЮЛНЦ може да упражни правото си на приспадане на данъчен кредит за данъчния период, през който е възникнало това право, или през един от следващите 12 данъчни периода. Това право се упражнява като ЮЛНЦ посочи данъчния документ в дневника за покупки и съответно включи размера на данъчния кредит в справка-декларацията по ЗДДС.

Пример:

На 20 януари 2021 г. ЮЛНЦ закупува стоки и консумативи, които използва за целите на облагаеми доставки, които са част от стопанската му дейност. На същата дата доставчикът на стоките

и консумативите издава фактура с включен ДДС. При това положение, за да упражни правото си на данъчен кредит ЮЛНЦ следва да включи получената фактура в дневника за покупки и в справка-декларацията по ЗДДС през месец януари 2011 г. или в един от следващите дванадесет месеца, т.е. не по-късно от януари 2022 г. Ако този срок не бъде спазен ЮЛНЦ ще загуби правото си на данъчен кредит по получената фактура.

Правото на приспагане на данъчен кредит не е налице в следните случаи:

1. стоките или услугите са предназначени за извършване на освободени доставки;

2. стоките или услугите са предназначени за безвъзмездни доставки или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето (изключение са случаите по чл.70, ал.3 от ЗДДС)

3. стоките или услугите са предназначени за представителни или развлекателни цели;

4. е придобит, внесен или е нает мотоциклет или лек автомобил (изкл. ако се използват единствено за транспортни и охранителни услуги, таксиметрови превози, отдаване под наем, куриерски услуги или подготовка на водачи на моторни превозни средства, включително при последващата им продажба и т.н.);

5. стоките или услугите са свързани с поддръжката, ремонта, подобрието или експлоатацията на превозните средства по т. 4, както и за получените транспортни услуги или таксиметровите превози с тези превозни средства;

6. стоките са отнети в полза на държавата или сградата е разрушена като незаконно построена.

7. начислен ДДС при ВОП от лице, регистрирано на основание ВОП.

Ако ЮЛНЦ извършва, както облагаеми доставки, така и освободени, то ще има право на частичен данъчен кредит. В този случай размерът на данъка, за който може да се упражни правото се определя въз основа на коефициент, изчислен с точност до втория знак.

Право на приспагане на данъчен кредит за налични активи преди датата на регистрация по ЗДДС

Ако ЮЛНЦ е закупило активи (по смисъла на Закона за счетоводството) преди датата на регистрация си по ЗДДС, то може да иска възстановяване на платеното ДДС за тези активи, ако са изпълнени едновременно следните условия:

- Активите са предназначени за извършване на облагаеми доставки от ЮЛНЦ;

- Активите са налични към датата на регистрацията на ЮЛНЦ по ЗДДС;
- ЮЛНЦ притежава документ (фактура, протокол, митническа декларация) издаден в съответствие с изискванията на ЗДДС;
- Към датата на издаване на данъчния документ доставчикът е бил регистриран по ЗДДС;
- Доставка е била облагаема към датата на издаване на данъчния документ;
- Активите са придобити от ЮЛНЦ до 5 години преди датата на регистрацията по ЗДДС, а в случаите, когато са придобити недвижими имоти – до 20 години преди тази дата.

Ако условията по-горе са изпълнени, правото на приспагане на данъчен кредит възниква на датата на регистрацията по ЗДДС и може да се упражни през първия данъчен период, след регистрацията.

Пример:

През периода януари–март 2022 г. ЮЛНЦ закупува активи на стойност 12 000 лв. (с включен ДДС в размер на 2 000 лв.), като използва тези активи за извършване на облагаеми доставки, които са част от стопанската му дейност. Същевременно през месец март лицето преминава границата на облагаемия оборот от 50 000 лв. и подава заявление за регистрацията по ЗДДС на 5 април 2022 г. Актът за регистрацията по ЗДДС е издаден на 19 април 2022 г. Тъй като всички активи закупени от началото на годината са налични към датата на регистрацията по ЗДДС, то за да упражни правото си на данъчен кредит в размер на 2000 лв. ЮЛНЦ следва да включи наличните активи в дневника за покупки за първия данъчен период – април 2022 г. или в един от следващите дванадесет данъчни периода. В случай че този срок не бъде спазен, възможността за упражняване на правото на данъчен кредит се губи.

Право на възстановяване или прихващане на недължимо платен ДДС

ЮЛНЦ има право да поиска от НАП прихващане/възстановяване на недължимо платен ДДС по процедурата предвиден в чл. 129 на ДОПК. Прихващането или възстановяването може да се поиска по инициатива на органа по приходите или по писмено искане на лицето. Искането следва да бъде подадено до изтичането на 5 години, считано от 1 януари на годината, следваща годината на възникване на основанието за възстановяване. След постъпване на това искане може да бъде възложена ревизия/проверка на лицето. В случаите когато не бъде възложена ревизия, в 30-дневен срок от постъпване на искането следва да бъде издаден акт за прихващане или възстановяване.

Пример:

През януари 2021 г. ЮЛНЦ установява, че е надвнесло ДДС през месец март 2017 г. В този случай ЮЛНЦ има право да поиска възстановяване на надвнесената сума не по-късно от края на 2022 г. Лицето спазва срока като подава искане за прихващане/възстановяване на 10 март 2021 г. Възложена е проверка и в рамките на 30-дневния срок на 5 април 2021 г. е издаден акт, с който недължимо внесеното ДДС е възстановено на лицето.

Възстановяване на ДДС, платен в друга държава членка на ЕС

При определени условия ЮЛНЦ имат право на възстановяване на ДДС платен за закупени стоки и услуги в друга страна от ЕС. ЮЛНЦ следва да е регистрирано по ЗДДС и да извършва облагаеми доставки с право на приспадане на данъчен кредит. Право на частично възстановяване ще има, когато лицето извършва както доставки с право на приспадане на данъчен кредит, така и доставки, за които не е налице това право.

Правото на възстановяване на ДДС се упражнява чрез подаване по електронен път на искане за възстановяване, подписано с универсален електронен подпис чрез web-базирано приложение на Националната агенция за приходите, посредством електронния ѝ портал. Информацията в искането следва да бъде попълнена на български и на английски език. Искането следва да бъде подадено не по-късно от 30 септември на календарната година, следваща годината, през която е възникнало правото на възстановяване на данъка.

Периодът, за който се извършва възстановяване на данъка е календарно тримесечие и/или календарна година. В първият случай сумата на данъка за възстановяване не може да бъде по-малка от 800 лв., а във втория по-малка от 100 лв.

103. Ако регистрирано по ДДС ЮЛНЦ, получи безвъзмездно финансиране (грант), това има ли отношение към регистрацията му по ДДС?

Ако безвъзмездното финансиране (грант) е предназначено за покриване на загуби или финансиране на разходи, то не следва да се облага с ДДС и съответно не следва да се включва в облагаемия оборот на ЮЛНЦ. Ако безвъзмездното финансиране (грант) е обвързано с цената на предоставяни стоки/услуги, т.е. представлява плащане или доплащане за доставка, то подлежи на облагане с ДДС чрез включване в данъчната основа и съответно води до генериране на облагаем оборот.

104. Може ли да се ползва данъчен кредит за закупени с ДДС стоки или услуги, когато средствата за това идват от безвъзмездното финансиране?

ЮАНЦ ще може да ползва право на данъчен кредит, ако използва закупените стоки и услуги за извършване на облагаеми доставки. Ако средствата идват от безвъзмездно финансиране с цел покриване на загуби или финансиране на разходи и със закупените стоки и услуги, ЮАНЦ няма да извършва облагаеми доставки, то съответно няма да има и право на данъчен кредит при закупуването им.

105. Начисляване, деклариране и внасяне на ДДС от регистрирано лице

Задължението за начисляване на данъка предвижда, че регистрираното по ЗДДС лице, за което данъкът е станал изискуем, е длъжно да го начисли, като извърши следните действия:

1. издаде данъчен документ, в който посочи данъка на отделен рег;
2. включи размера на данъка при определяне на резултата за съответния данъчен период в справка-декларацията по ЗДДС за този данъчен период;
3. посочи документа в дневника за продажбите (покупките при ВОП) за съответния данъчен период.

Декларирането се осъществява посредством подаване месечна справка-декларация, която се изготвя на базата на дневник за покупките и дневник за продажбите. Справката-декларация се подава в 14-дневен срок от изтичането на данъчния период, за който се отнася декларацията. Ако данъчният резултат за съответния период е данък за внасяне, сумата следва да постъпи по съответната сметка на НАП в срока за подаване на справка-декларацията, т.е. не по-късно от 14 ден на месеца следващ съответния данъчен период.

106. Оборътът от освободени сделки включва ли се в облагаемия оборот? Например ако една организация предоставя социални услуги срещу заплащане?

В облагаемия оборот се включват данъчните основи на следните доставки:

- Облагаеми доставки, включително облагаеми с нулева ставка;
- Доставки на финансови услуги по чл. 46 от ЗДДС и на застрахователни услуги по чл. 47 от ЗДДС, когато са свързани с основната дейност на лицето;
- Получените авансови плащания по посочените по-горе доставки, с изключение на получените авансови плащания във връзка с вътреобщностни доставки.

Същевременно в облагаемия оборот не се включват:

- Доставка на дълготрайни материални или нематериални активи, използвани в дейността на лицето;

Пример:

През 2018 г. ЮЛНЦ закупува офис, който използва за целите на дейността си. През март 2021 г. лицето решава да продаде офиса си. Тази доставка не следва да се включва в облагаемия оборот на ЮЛНЦ.

През 2017 г. същото ЮЛНЦ заплаща 3000 лв. на външна фирма да разработи интернет сайт, чрез който лицето продава печатни издания. Тези разходи са отчетени като дълготраен нематериален актив. През февруари 2021 г. ЮЛНЦ получава оферта за интернет сайта и го продава. Тъй като интернет сайтът е използван в дейността на лицето, продажбата не следва да се включва в облагаемия му оборот за целите на ЗДДС.

- Доставка, за която данъкът е изискуем от получателя по чл. 82, ал. 2 и ал. 3 от ЗДДС.

На базата на посоченото по-горе може да се заключи, че освободените доставки не следва да се включват в облагаемия оборот, освен ако не са финансови или застрахователни услуги, свързани с основната дейност на лицето. Съответно ако дадена организация предоставя социални услуги срещу заплащане директно от клиент, данъчната основа на тези услуги не следва да се включва в облагаемия оборот, доколкото те отговарят на условията на освободените доставки съгласно глава четвърта от ЗДДС.

107. В кои случаи ЮЛНЦ може да прекрати регистрацията си по ДДС?

ЮЛНЦ може да прекрати регистрацията си по ЗДДС задължително и по избор. Основание за задължителна deregистрация е прекратяване на ЮЛНЦ. В този случай ЮЛНЦ следва да подаде заявление за deregистрация в компетентната териториална дирекция на НАП в 14-дневен срок от датата на прекратяването.

Към deregистрация по избор може да се пристъпи в следните случаи:

- ЮЛНЦ, регистрирано поради достигане на облагаем оборот от 50 000 лв. може да се deregистрира ако през последните 12 последователни месеца преди текущия оборотът му е под 50 000 лв.
- ЮЛНЦ, регистрирано по избор може да се deregистрира ако през последните 12 месеца, считано от началото на календарната година, следваща годината на регистрацията оборотът му е под 50 000 лв.
- ЮЛНЦ, регистрирано поради извършване на ВОП над 20 000 лв. в текущата календарна година може да се deregистрира при следните условия:

- За предходната календарна година сумата на данъчните основи на облагаемите ВОП, с изключение на нови превозни средства и акцизни стоки, не надвишава 20 000 лв., **и**

- Към датата на подаване на заявлението за deregистрация не е налице основание за задължителна регистрация.

Пример:

На 10 септември 2020 г. ЮЛНЦ подава заявление за регистрация по ЗДДС по избор. Актът за регистрация по ЗДДС е издаден на 24 септември 2020 г. От началото на 2021 г. ЮЛНЦ не извършва стопанска дейност и за него не възниква друго основание за регистрация по ЗДДС. В този случай ЮЛНЦ може да подаде заявление за deregистрация по избор най-рано на 1 януари 2022 г. До тогава ЮЛНЦ следва да изпълнява всички задължения на регистрирано по ЗДДС лице.

• ЮЛНЦ, регистрирано на основание извършване/получаване на услуги от данъчно задължени лица извън България може да се deregистрира, когато към датата на подаването на заявлението за deregистрация не е налице основание за задължителна регистрация

В срок 7 дни от постъпването на заявлението органът по приходите извършва проверка на основанието за deregистрация. В срок 7 дни от приключване на проверката органът по приходите издава акт, с който извършва или мотивирано отказва да извърши deregистрацията. В случаите на прекратяване на ЮЛНЦ за дата на deregистрацията се смята датата на прекратяването му. В останалите случаи за дата на deregистрацията се счита датата на връчването на акта за deregистрация.

108. При внос има ли задължение за заплащане на мита? (Има ли значение дали вносът е от страна в ЕС или извън него?) Има ли облекчения за ЮЛНЦ?

В общия случай ЮЛНЦ гължат мита при внос на стоки от трети страни извън ЕС. При изпълняването на определени условия ЮЛНЦ могат да внасят безмитно следните стоки:

- предмети с образователен, научен и културен характер, научни инструменти и апаратури;
- стоки, внасяни за осъществяване на дейности с благотворителна цел;
- стоки от институции или организации, получени безвъзмездно от тях, за подпомагане на слепи лица и други лица с увреждания;
- печатни материали и предмети с рекламен характер;
- стоки, предназначени за пострадали от бедствия;

- фармацевтични продукти, използвани при международни спортни прояви;
- пратки, предназначени за органите по защита на интелектуалната или индустриалната собственост;
- туристически рекламни материали;
- документи и предмети без търговска стойност.
- други, изрично описани в чл. 58 от ЗДДС

В случаите, когато ЮАНЦ получава стоки от страна членка на ЕС и става въпрос за вътреобщностно придобиване на стоки, мита не се дължат.

109. Ако организация в България получи средства (като стопанска дейност) от чуждестранна организация за работа извън страната (например в Германия) и впоследствие с тези средства наеме чуждестранно лице (например от САЩ) – в какви случаи би се стигнало до задължение за регистрация по ДДС в България?

В зависимост от договорните отношения и конкретната фактическа обстановка би могло да се стигне до различни хипотези, при които да настъпи задължение за ДДС регистрация в България, като например:

- задължение за регистрация по ЗДДС на българската организация поради извършване на услуги, при които получател е лице установено в друга страна членка на ЕС, при което ДДС е дължим от получателя;
- задължение за регистрация по ЗДДС на българската организация поради получаване на услуги, при които гоставчик е лице, установено извън страната, при което ДДС е дължим от получателя (българската организация).

ЧАСТ V. ОБЛАГАНЕ НА ЮЛНЦ С МЕСТНИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ

110. Има ли значение дали ЮЛНЦ е в частна полза или в обществена при облагане с местни данъци и такси?

ЗМДТ прави разграничение между ЮЛНЦ в частна и в обществена полза по отношение на данъка при придобиване на имуществата по дарение. От този данък са освободени даренията за ЮЛНЦ, които получават субсидии от централния бюджет и за ЮЛНЦ, осъществяващи общественополезна дейност, за получените и прегоставените дарения.

Тази разпоредба се прилага и когато имуществото се придобива от идентични или сходни лица, установени в друга държава членка на ЕС или страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство. За да се приложи освобождаването в тези случаи обаче следва да се представи официален документ, удостоверяващ статута или качеството му, в което придобива имуществото, издаден или заверен от компетентния орган на съответната държава, заедно с легализиран превод на български език.

111. Ако ЮЛНЦ получи като дарение компютри или друга техника, следва ли да заплати местен данък дарение?

А ако дарението е в пари?

В случай че получател на дарението е ЮЛНЦ, което получава субсидии от централния бюджет и/или ЮЛНЦ, осъществяващо на общественополезна дейност, то данък дарение няма да се дължи. Този данък ще се дължи обаче ако ЮЛНЦ е в частна полза.

112. Дължи ли се такъв данък за пари, получени по проекти?

Парите, получени по проекти се разглеждат като целево финансиране, а не безвъзмездно. Поради това те не се третираат като дарение и за тях не се дължи данък дарение.

113. Ако ЮЛНЦ в обществена полза направи дарение на друго лице (например ЮЛНЦ в частна полза), дължи ли се данък върху това дарение?

Освободени от данък върху получените дарения са само ЮЛНЦ, осъществяващи на общественополезна дейност, независимо дали получават или правят дарения на други, включително и на ЮЛНЦ в частна полза.

114. Кої следва да заплати данък гарение – този, който гарява или този, който получава гарението?

Данък гарение се заплаща от приобретателя на имуществото, а при замяна – от лицето, което придобива имуществото с по-висока стойност, освен ако е уговорено друго. В случай, когато е уговорено, че данъкът се дължи от двете страни, те отговарят солидарно. Когато страните са се уговорили, че данъкът се дължи от прехвърлителя, другата страна е поръчител. В случаите, когато приобретателят на имуществото е в чужбина, данъчно задължен е прехвърлителят.

115. Ако чуждестранна нестопанска организация получи гарение от българско ЮЛНЦ в обществена полза, кой следва да плати местен данък гарение и как? А в обратния случай?

Ако чуждестранна нестопанска организация получи гарение от българско ЮЛНЦ в обществена ползва, данък гарение следва да се плати от българското ЮЛНЦ. В обратния случай данък гарение отново ще се дължи от българското ЮЛНЦ.

116. Кога се декларира и заплаща данъкът върху гаренията?

При получаване на гарение ЮЛНЦ получили имущество следва да подадат декларация и да заплатят данък гарение в двумесечен срок от получаване на имуществото.

Преди прехвърляне на недвижим имот, ограничени вещни права върху недвижим имот и моторни превозни средства, ЮЛНЦ следва да подават декларация, в която да посочват вида на имота, местонахождението му, съответно вида и други индивидуализиращи данни за превозното средство. Данъкът се заплаща преди прехвърляне на имуществото в общината по местонахождението на имота, а в останалите случаи по седалището на ЮЛНЦ.

117. Как се изчислява дължимия данък върху гаренията?

Данъкът се начислява върху оценката на прехвърляното имущество в размер, определен от съответния общински съвет.

118. Ако ЮЛНЦ купи недвижим имот, длъжно ли е да плаща някакви местни данъци, в какъв размер и срокове?

При покупка на недвижим имот ЮЛНЦ следва да заплати данък при придобиване на имущества по възмезден начин и данък върху недвижимите имоти.

Данъкът при възмездно придобиване на имущество се определя от общинския съвет в размер върху оценката на прехвърляното имущество. Данъкът се заплаща при прехвърлянето на недвижимия имот в общината по местонахождението на имота.

Данъкът върху недвижимите имоти се дължи от ЮЛНЦ за притежателите от тях недвижими имоти независимо дали развиват стопанска дейност или не. ЮЛНЦ подлежат на облагане с данък върху недвижимите имоти, ако придобият или притежават разположени на територията на страната сгради, дворни места, парцели и застроените земеделски и горски земи за действително застроената площ и прилежащия ѝ терен.

Когато придобият недвижим имот ЮЛНЦ са длъжни да подадат декларация по чл. 14 от ЗМДТ. Декларациите се подават, не само когато ЮЛНЦ придобива право на собственост върху недвижимия имот, но и право на ползване или концесия. Декларацията се подава в двумесечен срок от придобиването или от учредяването на право на ползване /концесия/ върху недвижим имот. В същия срок се подава декларация и при промяна на вече декларирано обстоятелство, което има значение за определяне на данъка.

Данъкът се определя върху данъчната оценка на недвижимите имоти, съгласно приложение № 2 към ЗМДТ за жилищните имоти, а за нежилищните имоти данъчната оценка е по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка, определена по приложение № 2 към ЗМДТ. При промяна на данъчната оценка през годината, данъкът се определя върху новата оценка от месеца, следващ месеца на промяната. Данък върху недвижимите имоти се дължи независимо дали даден имот се използва или не.

Размерът на данъка се определя от съответния общински съвет. Данъкът се плаща на две равни вноски до от 1 март до 30 юни и до 30 октомври. Ако данъкът се предплати за цяло година в срок до 30 април може да се ползва отстъпка в размер на 5 на сто.

119. Дължат ли ЮЛНЦ такса смет?

ЮЛНЦ, които са собственици на имоти заплащат такса смет (такса за битовите отпадъци) във връзка със следните услуги, които се извършват от общината:

- Сметосъбиране и сметоизвозване;
- Обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения;
- Чистота на териториите за обществено ползване.

120. Как се изчислява таксата смет за ЮЛНЦ и в какъв размер е тя?

Такса смет се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка. Основният метод, който ЗМДТ предвижда за определяне на размера на таксата е в левове според количеството на битовите отпадъци. Като алтернативен вариант, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци е предвидено размерът на таксата да се определи в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

Разпределението на таксата по отделни компоненти е както следва:

- за сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци;
- за обезвреждане в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;
- за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Ако имотът, собственост на ЮЛНЦ се намира извън границите на организираното сметосъбиране и сметоизвозване, този компонент на такса смет не се дължи. Границите на тези райони следва да се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 30 октомври на преходната година.

В наредбите на различните общини се предвиждат и други методи за определяне на такса смет. Възможни са следните варианти:

- Чрез пряко договаряне – в този случай не се дължи първият компонент на такса смет;
- Според количеството на битовите отпадъци съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване – в този случай се дължи фиксирана годишна такса за контейнерите и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

При прякото договаряне ЮЛНЦ следва да сключи договор с фирма, която извършва услугата по сметосъбиране и сметоизвозване и да подаде молба в срок от 1 октомври до 30 ноември на преходната година до кмета на Столична община чрез дирекция „Регулиране на търговската дейност“. Въз основа на подадените документи до 30 октомври кметът на Столична община издава заповеди, определящи имотите, за които се допуска пряко договаряне.

За определяне на такса за битовите отпадъци според количеството им съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им и честотата на сметоизвозване, ЮЛНЦ подават в срок от 1 октомври до 30 ноември на преходната година до кмета на Столична община чрез дирекция „Регулиране на търговската дейност“ декларация за вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, които ще се използват през годината.

В Столична община също така не се събира такса за услугата по сметосъбиране и сметоизвозване за имоти на граждани и предприятия, които

няма да се ползват през цялата година. За целта обаче следва да бъде подадена декларация в срок от 1 ноември до 31 декември на предходната година.

121. Ако ЮЛНЦ купи МПС, дължи ли някакви местни данъци?

Данък при придобиване на МПС

При придобиване на МПС ЮЛНЦ дължат данък в размер определен от общинския съвет. Съгласно ЗМДТ обаче данък не се дължи за придобити преди първата им регистрация в страната моторни превозни средства, внесени като нови. Данъкът се заплаща в общината по седалището на задълженото лице.

Нотариалното прехвърляне на МПС се извършва след като нотариусът се убеди, че данъкът е платен – представя се писмена декларация от прехвърлителя, че няма непогасени, подлежащи на принудително изпълнение задължения за данъци, мита, задължителни осигурителни вноски или други публични задължения, свързани с моторното превозно средство. Когато прехвърлителят или учредителят декларират, че имат публични държавни и общински задължения, прехвърлянето се извършва след тяхното заплащане (представя се вносна бележка, платежно нареждане) или ако дължникът писмено декларира, че е съгласен публичните държавни и общински вземания да се погасяват от сумата срещу прехвърлянето или учредяването на вещното право и купувачът внесе дължимата сума в съответния бюджет.

Данък върху превозните средства

Данъкът върху превозните средства се заплаща от собствениците на превозните средства. Собствениците на превозни средства следва да декларират пред общината по постоянния им адрес, съответно седалище, притежаваните от тях превозни средства в двумесечен срок от придобиването им.

За леки автомобили размерът на данъка се определя съобразно мощността на двигателя (между 0,34 и 3,69 лв./kW), коригиран с коефициент в зависимост от годината на производство.

За превозните средства с мощност на двигателя до 74 kW вкл., снабдени с действащи катализаторни устройства, данъкът се заплаща с 50 на сто намаление.

Данъкът се заплаща на две равни вноски в следните срокове: от 1 март до 31 юни и до 30 октомври на годината, за която е дължим. Предплатилите за цялата година от 1 март до 30 април ползват отстъпка в размер на 5 на сто. Данъкът се внася в общината по седалището на ЮЛНЦ. Заплащането на данъка е условие за пускане в движение и за редовност при годишния технически преглед на превозното средство.

При прехвърляне на собствеността на превозното средство новият собственик не заплаща данъка, ако предишният собственик го е платил за времето до края на календарната година.

За превозните средства, придобити през текущата година, данъкът се плаща в двумесечен срок от датата на придобиването им в размер една дванадесета част от годишния данък за всеки месец до края на годината, включително и месеца на придобиването.

122. Дължат ли ЮЛНЦ патентен данък?

ЮЛНЦ не подлежат на облагане с патентен данък.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Критерии на ДАНС за съмнителни операции, сделки и клиенти (www.dans.bg/bg – в раздела „Мерки срещу изпирането на пари“)

- Характерът на гарението не съответства на целите на организацията;
- Мащабите на гарението не съответстват на реалните потребности на организацията;
- Дарението се извършва от физически лица или фирми, за които се знае или предполага, че са придобили средствата си чрез престъпна дейност;
- Волята на дарителя предвижда трансформация на дарението, при което са възможни закононарушения и злоупотреби;
- Дарението се довежда до непосредствените му получатели с помощта на лице или организация, за които се предполага, че няма да го предаде на гарения;
- Дарението е с цел група или организация, включени в списъка по чл. 5, ал. 1 от Закона за мерките срещу финансирането на тероризма;
- Дарението, операцията или сделката се реализира с лице, група или организация, за които може основателно да се предполага, че са свързани с лица, включени в списъка по чл. 5, ал. 1 от Закона за мерките срещу финансирането на тероризма;
- Дарение в брой, което изглежда структурирано с цел избягване на изискванията за автоматично докладване на касовите операции (няколко последователни дарения в брой, чиито размер е малко под прага на докладване);
- Дарения в големи размери, които изглеждат несъвместими с дейността на дарителя (например ако вида на стопанската дейност не предполага да се получават големи постъпления в брой);
- Един дарител извършва няколко операции в рамките на дни за суми близки, но ненадвишаващи прага за извършване на идентификация;
- Дарителят извършва дарения, при които използва голям брой банкноти с малки номинали и стойността на операциите е близка до прага за идентификация;
- Когато се извършва повече от едно дарение в един и същи ден за суми, близки до прага за идентификация от различни лица, за които гружеството знае, че са свързани помежду си;

- Характерът на дейността на дарителя не съответства на природата на дарението;
- Дарението е от страна, в която не се произвеждат съответните стоки;
- Дарителят е от страна, икономическото състояние на която в момента не предполага да се извършват големи дарения;
- Дарения от страни, фигуриращи в списъка на FATF, или от други страни, смятани за високорискови („данъчни убежища“, офшорни юрисдикции или страни подкрепящи тероризма);
- Анонимни дарения;
- Дарения, направени под условие – цялото или част от дарението да бъде използвано по посочен от дарителя начин;
- Дарение, осъществено чрез безмитен внос на голямо количество акцизни стоки или стоки с високо мито;
- Освободени от вносни мита дарения, за които може да се предполага, че ще бъдат реализирани чрез търговската мрежа.

Съмнителни клиенти/дарители

- Представители или пълномощници на физически или юридически лица, представящи документи за идентичност и правоспособност, чиято автентичност поражда съмнение;
- Всички физически и юридически лица, групи и организации, фигуриращи в списъка по чл. 5 от ЗМФТ, който списък се приема, допълва и изменя от Министерски съвет, спрямо които се прилагат мерките срещу финансирането на тероризма, включващи:
 - физически лица, юридически лица, групи и организации, посочени от Съвета за сигурност на ООН като свързани с тероризъм или спрямо които са наложени санкции за тероризъм с резолюция на Съвета за сигурност на ООН;
 - лица, срещу които е образувано наказателно производство за тероризъм, финансиране на тероризъм, образуване, ръководене или членуване в организирана престъпна група, която си поставя за цел да извършва тероризъм или финансиране на тероризъм, приготвяне за извършване на тероризъм или закана за извършване на тероризъм по смисъла на Наказателния кодекс;
 - лица, посочени от компетентните органи на друга държава на Европейския съюз;
- Лица, включени в списъка на лицата по чл. 3 от Закона за информацията относно необслужвани кредити;

- Лица, за които е обществено достояние, че са криминално проявени;
- Дарители, отказващи да предоставят документи за своята идентификация;
- В представените от дарителя лични документи липсват основни реквизити, които да го идентифицират напълно;
- Дарителят се идентифицира с чуждестранни документи за самоличност, чиято автентичност е трудно да бъде проверена;
- Дарителят не представя или се опитва да отложи представянето на определени декларации и актуални състояния;
- Дарителят посочва противоречиви основания за целите на дарението;
- Дарител с необичайно добри познания за мерките срещу изпиране на пари и финансиране на тероризъм;
- Дарителят е съпровождан и наблюдаван и дарението се извършва в присъствието на трети лица;
- Дарителят предлага да бъдат съставени неверни документи при извършване на дарението;
- Дарителят предлага дарението да бъде официално оформено по начин, различен от действителните отношения между страните;
- Дарителят посочва като адрес адреса на трето лице или адрес за кореспонденция, който е пощенска кутия;
- Подписът в документа за самоличност не съответства на положения от дарителя във връзка с дарението.

ДОГОВОР ЗА ДАРЕНИЕ

Днес, 202_ г., в гр., се сключи
настоящият договор за дарение между:

....., наричан по-долу ДАРИТЕЛ, и
....., наричан по-долу НАДАРЕН.

Страните се споразумяха за следното:

Чл. 1. Дарителят отстъпва на надарения безусловно веднага и безвъзмездно

Чл. 2. Надареният приема с признателност направеното дарение.

Настоящият договор се състави в два еднакви екземпляра – по един за всяка от страните.

ДАРИТЕЛ:

НАДАРЕН:

ДОГОВОР ЗА СПОНСОРСТВО

Днес, 202_ г., в гр., между:

1., наричан по-долу СПОНСОР, и
2., наричан по-долу СПОНСОРИРАНО ЛИЦЕ, се сключи този договор.

Страните се споразумяха за следното:

I. ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

Чл. 1. Спонсорът се задължава да предостави на спонсорираното лице, с което да подпомогне

II. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СПОНСОРА

Чл. 2. Спонсорът ще изпълни задължението си по чл. 1 в срок от дни.

Чл. 3. Спонсорът има право:

1. да получава информация за хода и резултатите от спонсорираното мероприятие или дейност;
2. неговото име (фирма) да бъде посочвано при съобщения за медиите относно спонсорираното мероприятие или дейност;
3. при извършване на спонсорираното мероприятие или дейност – да бъде посочвано съдействието му.

III. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СПОНСОРИРАНОТО ЛИЦЕ

Чл. 4. Спонсорираното лице има право да получи уговореното в чл. 1 имуществено подпомагане.

Чл. 5. (1) Спонсорираното лице се задължава:

1. при извършване на спонсорираното мероприятие или дейност да посочва съдействието на спонсора;
2. да популяризира помощта на спонсора и неговата дейност;

3. при предоставяне на информация за медиите, относно спонсорираното мероприятие или дейност, да посочва съдействието от страна на спонсора.

(2) Задълженията на спонсорираното лице по т. 2 от предходната алинея са конкретизирани в Приложение № 1, което е неразделна част от този договор.

IV. РАЗВАЛЯНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 6. (1) Всяка от страните може да развали договора при неизпълнение от другата страна.

(2) Спонсорът може да се откаже от договора, ако спонсорираното мероприятие или дейност бъдат преустановени или спрени за продължителен период.

Чл. 7. Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие от страните.

V. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 8. Нищожността на някоя клауза от договора или на допълнително уговорени условия не води до нищожност на друга клауза или на договора като цяло.

Чл. 9. Страните се задължават да не преотстъпват на трети лица информация, получена при или по повод сключването или изпълнението на договора.

Чл. 10. За всеки спор относно съществуването и действието на сключения договор или във връзка с неговото нарушаване, включително спорове и разногласия относно действителността, тълкуването, прекратяването, изпълнението или неизпълнението му, както и за всички въпроси неуредени в настоящия договор се прилага българското право, като страните уреждат отношенията си чрез споразумение.

Договорът се сключи в два еднообразни екземпляра, по един за всяка от страните.

СПОНСОР: СПОНСОРИРАНО ЛИЦЕ:

УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА ДАРЕНИЕ

..... със седалище и адрес на управление....., БУЛСТАТ....., представлявано от издава настоящото удостоверение за дарение, с което

УДОСТОВЕРЯВА

че на в гр., получи безвъзмездно сума в размер на лева (или имущество)

от със седалище и адрес на управление БУЛСТАТ....., представлявано от

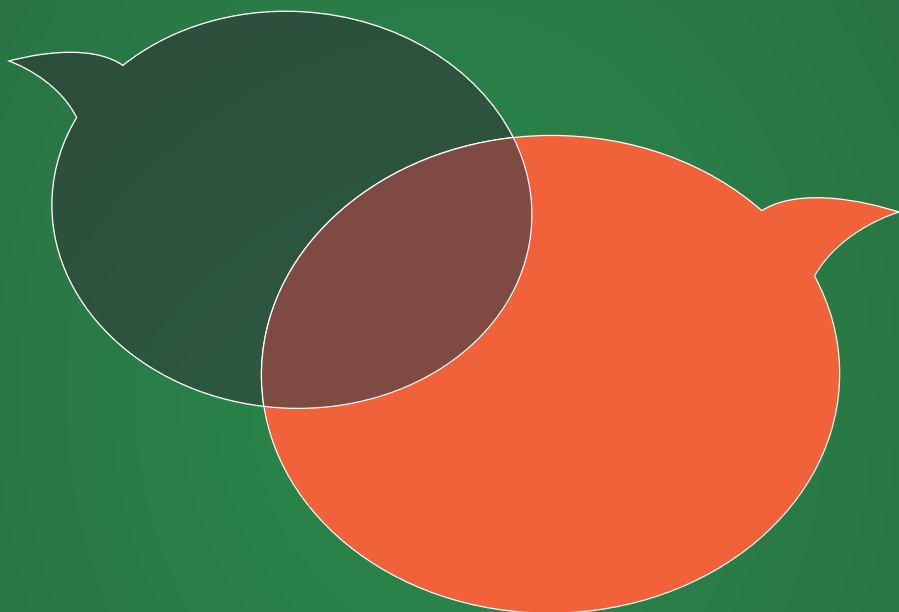
Предметът на дарението е изцяло получен.

С благодарност:

дата:

КНИГА НА ДАРИТЕЛЯ

<i>Име (фирма, ЕГН) БУЛСТАТ, седалище, адрес</i>	<i>Дарена сума/имущество</i>	<i>Цели</i>

ISBN 978-619-7345-12-4

БЦНП

© 2022